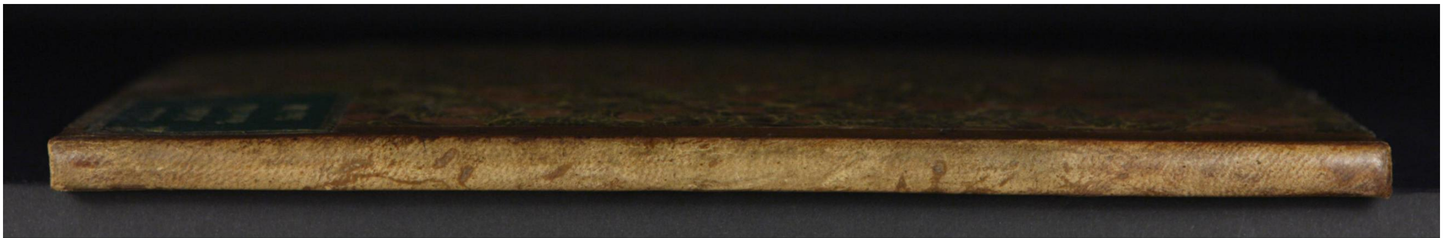
E. Dalhusius
De Epistola
Salvatori tributa.
Hafniæ 1699.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

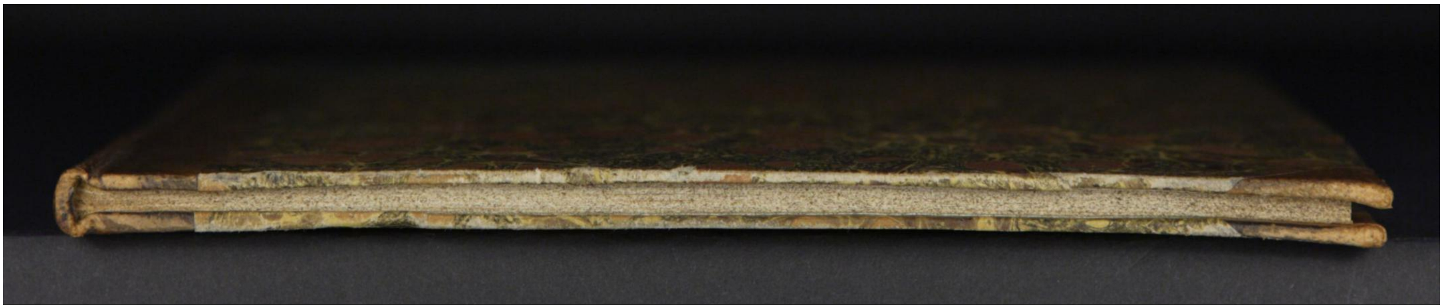

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

1,-371

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
DA 1.-2.S 1 4°

1 1 01 0 4 01686 6

+REX

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

MAG. ENEVALDI DALHUSII
Colleg. Medic. Alumn.

DE

EPISTOLA,

Qvæ vulgò

SALVATORI tribuitur,

reſponſoria

AD

ABGARUM,

EDESSÆ PRINCIPEM.

DISSERTATIO.

HAFNIÆ,

Literis VIDUÆ Joh. Philip. Bockenhoffer,
Anno M.DC.XC.IX.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

Imprimatur,

J. BARTHOLIN.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

PRÆFAMEN.

Μὴ θροεῖσθαι μήτε διὰ πνεύματος, μήτε διὰ λόγου, μήτε δι' ἐπιστολῆς, ὡς δι' ἡμῶν! prudenter Apoſtolus (1) Scilicet qvis doloſos ſtatim ſub diluculum irrepſiſſe in vineam Dei Operarios? qvis putres olim Apoſtolicæ purpuræ centones aſſutos? qvis aſpidum ova aqvilarum alis ſuppoſita & pullos miretur infelicium volucrum in plerisq; ſanctorum nidulis excluſos, dum & priſcas impoſtorum in Eccleſia technas Annales memorant, & veras impoſturæ cauſas eruditorum conſeſſus (2) detegit, & mentita impiè vel imprudenter ſupremi interdum Vinitoris perſona non rarò *ſub villoſa fidelis operarii toga pecuarium* (3) delituiſſe perſvadet? Parciùs indignemur ad commentitia *Petri*, *Pauli*, *Jacobi*, *Marci*, *Andreæ*, *Thomæ*, *Thadæi*, *Bartholomæi* & cœterorum nomina, qvibus *Canones*, *Epiſtolas*, *Conſtitutiones*, *liturgias*, *Evangelia*, *actus*, *prædicationes*, *Revelationes*, *judicia*, & neſcio qvæ, meletemata, miſcellanea, ſomnia inſignita vel hodienum offendimus, vel,

(1) 2. *ad Teſſal* 2 *v.* 2. (2) varias & veras priſcæ ſuppoſitionis cauſas adducunt *Caſſiodorus lection: divin: cap.* 8. *Sixtus Senenſis in biblioth: ſub fin: libr* 4, *Eraſmus præfat: in Hieronym.*, *Arndius in lexico antiqvitatum ſub titulo Patres*, qvarum nonnullas *Rivetus Critici ſacri cap* 13. agnoſcit honeſtas alias verò *fraudulentas*, & alias *imprudentes oſtendit*, (3) *Zach.* 13. 4. 5.

ſi rectè titulos collegerunt iſtos *Baronius* (4) *Sandius* (5) *Ittigius* (6) olim offendit antiqvitas, ſi ſub ſanctiſſimo Servatoris nomine nænias & nugas hypobolimæus non unus obtruſerit. Excuſent levitate peccati ſuppoſitas *Athanaſio Ariani* (7) *Theodoreto Eutychiani* (8) *Cyrillo Alexandrino Neſtoriani* (9) *Mennæ Patriachæ Conſtantinopolitano, Monothelitæ* (10) huic ad *Vigilium* Epiſcopum Romanum, ei ad uſus promiſcuos, illi ad *Cyrillum Alexandrinum* jam defunctum, & iſti ad *Conſtantinum* literas, ſi volumina Chriſti Pſeudepigrapha, venenata, hæretica, impia, ſed ſuis apprimè figmentis faventia *Simoniani* (11) *Cleobiani* (12) *Manichæi* (13) ediderint, & modicè bilem movebunt *Mariaſter*, *Lentulaſter*, *Prochoraſter*, *Abdiaſter*, *Melitaſter*, *Petraſter*, *Paulaſter*, *Jacobaſter*, *Linaſter*, *Anacletaſter*, *Clementaſter*, *Dionyſiaſter*, *Ignatiaſter* &c. *Pſeudo Sancti*, *Apoſtoli*, *Pontifices*, *Patres*, qvos ita ſplendidis Summorum virorum titulis veſtitos priſcæ ætatis *Ciccarelli*, (14) *Turriani* (15) homines ad imponendum & ſeducendum nati produxerunt in theatrum (*fatui ignes ſub verorum luminum titulis*

---

(4) *ad annum Chriſti* 44. §. 24. *ſeqv*. (5) *In Nucleo H. E. de Veteribus ſcriptorib: Eccleſiaſt: pag.* 3. *ſeqv* (6) *de Pſeudepigraphis Apoſtolorum in appendice ad Diſſert: de Hæreſiarchis*. (7) *vid. Spondan: ad ann: Ch* 553. (8) *loc. eod:* (9) juxta *Arndium in lexico Antiqvit: pag.* 730. (10) qva de re & conſimilibus aliis fuſè laudatus *Arndius loc. cit:* (11) apud *Authorem Conſtit: Apoſtol. l.* 9. *c.* 16. (12) *ibidem*, (13) *Poſſev. apud Hottingerum in Catalogo ſcript: Suppoſitit:* (14) Celebrem ſuperioris ſeculi in Italia falſarium Alphonſum Ciccarellum pluribus deſcribit *Hornbeck in Miſcellan: libr* 1. *c.* 1. §. 7.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

tulis decipientes ,)ut pulchrè **Danhaverus** (16) qvorum

Stupet inſanis acies fulgoribus (17)

Non ex Pharo lucidum præbentes iter , ſed in tenebricoſam ſeducentes Cimmeriam, vel *Cometæ* mali ominis flebile næniarum , errorum , & è ſeqventibus ſeculis ſociorum ſyrma trahentes, qvos miratur gemebunda *Chriſteis* (18) intra peplum ſe recipiens , ſed extingvere ſatagunt cordati poſt antiqvos huc operam qvomodocunq; conferentes (19) hiſtoriæ purioris Amaſii (20) ac non

 infe-

(15) & ejusdem notæ non ignotum illum Turrianum inter alios depingit *Hildebrandus in præf. Diſſert: de donat: Conſtant: magni* (16) *in Dramate ſacro pag.* 883. (17) *Lucan. libr.* 8. (18) *apud Danhaverum loc. cit.* (19) qvalis primus omnium fuit *Hieronymus* , eumq́; poſtea ſeqvuti *Sophronius* , *Gennadius* , *Iſiodorus* , *Honorius* , Notgerus , *Photius* , qvibus addi merentur *Amphilochius* , *Gelaſius* aliiq́; qvorum fidelem vel in recenſendis vel dijudicandis Antiqviorum ſcriptis induſtriam pluribus exponunt laudati *Hornbeckius libr. & cap. cit: Arndius l. cit.* (20) *Joh. Trithemius Abbas in libro de Scriptoribus Eccleſiaſt:* , *Sixtus Senenſis in libro* 4. *Bibliotheca ſancta* , *Bellarminus in libr.* de *Scriptoribus Eccleſiaſticis* , *Ant Poſſevinus in Apparatu ſacro* , *Eraſmus paſſim in editionibus* Patrum , *qvibus ipſe præfuit* , *Dallaus in libro de pſeudepigraphis Apoſtol:* , *Lud. Ellies du* Pin. *in* Bibliotheca *Script. Eccleſ.* , *Schultetus in medulla* Patrum , *Rivetus in* Critico *ſacro* , *Jameſius in* Baſtardie *of the falſe Fathers* , Chamier *in* Panſtratia , *Cocus in cenſura ſcript. ſuppoſit.* , *Hottingerus in Elencho ſcript. ſuppoſit Blondellus in Apolog pro* Hieron. Hornbeckius *in miſcellan. Caveus in hiſtor. literar. Sandius in nucleo hiſt. Eccleſ. Gerhardus in Patrologia* , & *Confeſſione Cathol.* , *Olearius in abaco Patrologico* , *Danhaverus in Dramate ſacro*, Brochmannus *in Diſſert. de Script:* Eccleſ. *Varrenius in Rationario de Script* Eccleſ., *Arndius in Lexico Antiqvit. Ittigius in appendice ad Diſſ. de hæreſ.* & plures alii, qvi non perfunctoriam, licèt variis modis imparem evolvendis & ponderandis antiqvorum ſcriptis operam conſecrarunt.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

infelici, licèt impari ſucceſſu, detecta vanitate, in tranſeuntia brevì meteora & cadentes ſtellas transformant,) ſi in fronte *Jeſuaſter*, ſeu deliteſcens impoſtor ſub nomine JEſu exultet. Nihil planè *hic*, cui *vox viva* ex mente *Waltheri* (21) *calamus, cor humanum charta*, qvi *præſtantiori ſcribendi forma*, ut pulchrè *Senenſis* (22) *ſcripturus erat legem amoris ſui non in paginis & membranis mortuis, ſed animatis humanorum cordium tabulis*, vel ſcripſit, *exigente abſtinentiam*, (*Auguſtini* verba ſunt (23)) *præſtantiſſima doctrinæ ejus ſublimitate, qvam non decebat atramento delebili, in caducis chartarum foliis, vel in tabulis ſenſu carentibus ſcribi, ſed in vivis & ſempiternis diſcipulorum mentibus ſtylo divini ſpiritus perpetuò duraturam inſculpi*, vel, ſi pro ſcriptione erit incurvati deorſum in templo, teſte *D. Johanne* (24) & in pulvere pavimenti digitum ducentis Servatoris actio, de qva non una diſſentientium interpretum ſententia, (25) ad minimum nihil poſteritati ſcriptum reli-

---

(21) *In officina biblica pag* 2041. ¶. 1067. confer *Chemnitium in Exam. Concil. Tridentin pag.* 22. *a. Gerhardum in Exegeſ Artic. de ſcriptura ſacr. cap.* 2. ¶. 16. *Basnagium in Exercit: Anti Bar. pag.* 432. *ſeqv.* Hornium *in Hiſt. Eccl pag.* 109 *Gadakerum in præloqvio ad libros M Antonini*, Nat. *Alexandrum hiſt.* Eccl *tom.* 1. *pag.* 268. (22) Biblioth. *ſanct. p.* 89. (23) *apud S Sen. Bibl. l.* 2. *p.* 75. (24) *cap* 8. *in hiſtoria adulteræ a Phariſæis ad Chriſtum ducta.* (25) Meditabundum hìc fingit Servatorem, ut tentationem Phariſæorum diverteret, & tanqvam aliud agendo, adulterii, qvod ei deferebant, declinaret arbitrium, ac nullas planè literas vel characteres ſcripſiſſe operoſè ſcribit poſt *Eutymium apud Senenſ. bibl. l.* 2. *p.* 73. *Maldonatus Comment in h. loc.* cujus ſententiam interpretum pleriq; deſerunt, & inter alios Danhav. Hodoſ. *Phœnom.* 1. *p m* 17. & *Scherzerus in Diſſ. de hiſt. adult. p.* 23. *ſeq.* refellunt, *Typicam.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

reliqvit, ſed varios *Ille*, de qvibus certam Annales faciunt fidem, impii ac infelicis ingenii fœtus, & peſſimæ fidei monumenta in lucem emiſit. Horum verò cum primum horrendi dudum puduerit ac blasphemi tituli ɔ: *Liber de magia miraculorum obſtetrice præſtantiſſimis Apoſtolorum Petro & Paulo dicatus*, qvem talem ex *Baronio*

 (26) *Six-*

Scriptionem, qvâ diſcerent Delatores in accuſatione proximi prius digito propriam humiliter ſcrutari conſcientiam excogitat *Vener. Beda expoſ. in Joh. in h. l. Alluſoriam* alibi ad legem olim in tabulis lapideis, jam in terra molli ſcribendam, qvam rejicit *Chemnitius Harm. Ev in h. l.*, *Repræſentativam* inſtar ſpeculi, in qva adſtantium unusqvisq; peccata ſua videret, defendunt Hieronymus *contr. Pelag l. 2.* Haimo *apud Senenſ. l. c. Xavierius apud Scherzerum l. cit.* qvibus ſuccenſet *Lyſerus in Diſput.* Exeget. *ſuper h. l. §. 10.* *Analogicam* ad adjurationes iſtas, qvas contra fœminam explorandam Sacerdos ſcribere ſolitus erat, adoptat *Ligthfoot. hor. hebr. in h. l.* Inter eos verò, qvi veram literarum ac vocum in pulvere pavimenti ſcriptionem adſtruunt, *Ambroſius apud Senenſ. l c.* materiam ſcriptionis facit *Jer. 22. comma 29. & 30 terra, terra ſcribe hos viros abdicatos, & Matth. 7. comm. 3 feſtucam, qvæ in oculo fratris tui, vides* &c., *Auguſtinus apud Chemnit l. c.* eadem verba. qvæ poſtea Chriſtus ore pronunciavit, *Lyſerus l. c. Dilherrus in* Eclogis *ſacr. p. 163. ſeqv. Schetzerus l. c.* Jer. 17. *comm.* 13. *Recedentes a te in terra ſcribentur*, Confer, ſi plures deſideras ſententias, qvæ tot ferme ſunt, qvot Interpretes, *Delrion. Adagial. ſacra Tom. 1 p 458. Finckii Can. Theol Cent 3. can. 51. p. 81. Flacii Clav Script. p. 1. pag. 1100*, *Lorinum in Levitic. p. 268. & in Pſalm. 24. v. 16.*, *Lyſerum l. cit.*, qvibus omnibus cum temerarium foret Palæmonem interponere præſtat cum E*ſtio in Bibl. magn. ad h. l.* Eman. *Sa in bibl trium Sacerdot. ad h. loc.*, Hunnio *in h. l.* Brentio *homil. 63. in Joh.*, *Tarnovio in* Ev. *Joh. ad h. loc* ad ſolennem in dubiis & perplexis Academicorum ἐποχὴν confugere.

(26) *Sixto Senenſi* (27) *Hornio* (28) & *Kortholtio* (29) colligas, cujus impiam mentionem blaſphemè Julianus eructat, (30) cùm non ſuſtineret impetum, qvo vel totam in genere gentilium de magicis Chriſtianorum artibus calumniam retundebant Apologetæ veterum, & ſtrenui Chriſtianæ pietatis Vindices *Juſtinus Martyr* (31) *Ignatius* (32) *Tertullianus* (33) *Origenes* (34) *Lactantius* (35) *Athanaſius* (36) *Chryſoſtomus* (37) vel hanc de Chriſto in ſpecie *Arnobius* (38) *Euſebius* (39) *Hieronymus* (40) *Auguſtinus* (41) ad ſcombros & rogum fortè, qvo dignum erat, ſe recipiens, & commentitiis pariter illis *è cœlo miſſis, & ipſa Servatoris manu exaratis Epiſtolis*, qvarum *primam* Adelbertus Impoſtor jactavit, *ſecundam* ex codice Tarraconenſi Petrus a Marca deſcripſit, *tertiam* in Francico qvodam conventu Galliæ qvidam Epiſcopus protulit, ut & ejusdem furfuris *Regulæ* ab ipſo Chriſto Brigittæ Sveonicæ verbotenus dictatæ, *Epiſtolæ* Camillæ de Varanis itidem dictatæ, *Mſtis duobus*, qvorum alterum a parentibus ſuis viſum *Deckerus*

---

(26) In *Annal.* Ecclеſ. *ad ann. Ch.* 44. §. 26. (27) *Bibl. ſanct. l.* 2. *p.* 751 (28) *in hiſt.* Eccleſ. *pag.* 108. *edit. Lugd.* (29) *in libr. de vita & moribus Vet. Chriſtianorum* c. 4. §. 1. (30) *apud Cyprianum libr.* 1. *contra* Julian. (31) *in Apologia ſecund. pro Chriſt.* (32) *in* Epiſtol *ad Philippenſes.* (33) *Apologet. cap.* 23. (34) *libr,* 1. 2. & 8 *contr. Celſum*, (35) *lib.* 4 *cap.* 13. (36) *in Oratione de Incarn. Verbi* (37) *in* Johann. *homil.* 20. & *ſerm. de ſ. Droſide martyre*, qvibus junge *Authorem recognitionum*, qvæ Clem: Romano tribuuntur. (38) *libr.* 1. *adv. Gentes* (39) Demonſtrat. Evangel. *libr.* 3. *cap.* 8. 9. (40) *apud S. Senenſ: l. cit.* (41) *lib.* 1. *de Conſenſ:* Evangeliſt. *cap.* 9. 10.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

ckerus (42) memorat, alterius exemplar a ſe poſſideri Cel. *Tentzelius* (43) ſignificat, omnibus & ſingulis, ut ex laudato *Ittigio* (44) liqvet, juſta Cordatiorum cenſura dudum fraudulentæ ſuppoſitionis notam inuſſerit, unicum ex omnibus, cui modeſtior titulus ɔ: *Epiſtola Chriſti reſponſoria ad Abgarum Edeſſæ Principem*, & natura melior annos & incolumitatem conciliat, etiamnum in aprico degens libuit impræſentiarum in jus vocare, ad Alethéæ tribunal ſiſtere, ut adſcititiam majeſtatem deponat, commentitios natales ejuret, obſcuritatem natalitiæ ſtirpis agnoſcat, & noſtris neqvaqvam adactum criminationibus, ſed validioribus rationum momentis convictum porrigat herbam, ac reddat calculos bene multos, qvibus hactenus adjutum eſt vel faventium vel non favere dubitantium. Eſto itaq; tripartitum Schediasma, qvod ſuppoſititiam hanc prolem (I) ſiſtat (II) arguet (III) damnet.

CAP. I.

§. I. Epiſtola *Chriſti non ampliùs* Edeſſa *ſed è vicino habenda. (II) Jactura autographi ſera juxta Cedrenum, multitudo verſionum, non levis earum diſcrepantia, hinc conciliationis ut & electionis difficultas, eidem verò medela ex* Euſebio *oſtenſa, cujus græca verſio omnium antiqviſſima p. t. electa. (III) Præliminarium qvorundam circa nomen Regis & urbis neceſſitas indicata, in illud Variantes lectiones adductæ,* τȣ̃ Ἀβγάρȣ *cum patrono Spanhemio laudata, & ſolennis hujus ejusdem nominis uſus* Edeſſenis *Principibus* Eruditorum *conſenſu & numeroſis ex utraq; hiſtoria exemplis vindicatus. (IV) Urbis nomen* Edeſſa, *cujus antiqvæ appellationes, pravæ lectiones, ſitus,* *nobi-*

---

(42) *in tractatu de Scriptis adespotis pag* 43. (43) *apud Ittigium in appendice ad* Diſſ. *de hæreſ. cap.* 2. 6. (44) *loc. cit.*

nobilis olim, nunc ignobilis fama. (*V*) Diverſa *Cedreni & Græculi cujusdam de ſigillo* Epiſtolæ *impreſſo ſomnia obiter notata.* (*VI*) Epiſtola *ipſa Græce ex* Euſebio *cum Valeſii verſione adducta.*

§. I. Fruſtra *Athenis* Muſas, poſtqvam obmutuit Hellas, & lipſana Chriſti *Edeſſæ*, poſtqvam in Syria Chriſti nomen eviluit. Nec eſt, cur è remotiſſimis Edeſſenorum Archivis anxiè eruamus epiſtolam, qvam ſpontè plutei vicini oſtentant, & maria tranemus ejus qværendi ſtudio, qvi ad noſtrum pridem littus appulit.

(II) Præviderunt autographi fortaſſe jacturam Veteres, licèt ſeram, ſi cum *Cedreno* (45) dixeris temporibus Michaëlis Paphlagonis extitiſſe integrum, & apographis providerunt affatim. Exhibet amoebeas Abgari & Chriſti Epiſtolas *græco* pariter *ac latino* idiomate *Franciſcus Combefiſius* (46) ex Conſtantini Porphyrogennetæ Imperatoris narratione de Edeſſena Chriſti imagine ſumptas, *græco* itidem *Georgius Cedrenus* (47) *eodemq́ Nicephorus Calliſtus* (48) *In Armenorum lingvam* rransfuſas legi apud *Clementem Galanum* (49) ex Cel: *Ittigio* (50) conſtat, in *Perſicam* transfuſas exhiberi a *Xavierio* (51) ex *Ludovico de Dieu* (52) & *eadem lingvâ* extare apud Anglos ex *Edmundo Caſtello*. (53) *De Arabica Epiſtolarum verſione*, qvæ apud *Greg. Abul*, *phara-*

(45) *in Compendio hiſtoriar. tom. 2. pag.* 735. (46) *in Originum rerumq́;* C*onſtantinopol: manipulo pag.* 79. (47) *in Comp. hiſt. pag.* 144. *&* 145. (48) *hiſtor* Eccleſ: *libr. 2. cap.* 7. (49) *in Conciliatione* Eccleſiæ *Armenæ cum Romana An.* 1650. *Romæ publicata* (50) *loco laudat:* (51) *In* Evangelica *Chriſti hiſtoria, qvam perſicè conſcriptam Mogarenſibus obtulit,* (52) *In editione ejusdem Xavierii hiſtoriæ, qvam latinè reddidit, & notis illuſtravit.* (53) *In lexico* Octoglotto.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

pharajum (54) legitur, ejusdem doctiſſimus editor vetat dubitare *Pocockius*, *de alia ejusdem Idiomatis*, cujus Mſ. ex Joh. Eligmanni bibliotheca mutuò accepit, & latinè ſimul redditum ſuis ad perſicam Chriſti hiſtoriam notis inſeruit, *Ludovicus de Dieu*, & de *Ruſſico ſive Muſcovitico ſermone* conceptis Epiſtolis Cel. *Boſius* (55) oppoſitam dubitationis lancem ſuſpendit. Inter illa verò harum ita paſſim occurrentia literarum exempla, qvorum alia ab aliis δὶς διὰ πασῶν, ut bene *Hottingerus* (56) differunt, cum non mediocris ſit diſcrepantia, qvæ commodiùs aqud *Ittigium* (57) & *Reiſkium* (58) legitur, qvàm anguſtiis paginæ noſtræ includitur, inhibebit fruſtraneum conciliationis laborem, vel ex laudatis verſionibus unum impræſentiarum eligendi ſtudium antiqviſſimus epiſtolarum ſuo ſermone editor *Euſebius*, qvippe qvi, dum (59) ſingula fictitiæ ſine dubio hiſtoriæ momenta (commenta) *Abgari Edeſſeni Toparchæ morbum*, *famam miraculorum & diverſiſſimæ inter Judæos per Chriſtum ſanationis ad eum perlatam*, hinc *Chriſti deſiderium*, *& literas auxilium implorantes ad eum datas*, ſingula ex publicis Edeſſenorum chartis ſyriacè conſcriptis verbotenus ſumpta deſcribit, ſimul ex eorundem Archivis reſponſorias Chriſti literas depromit, vertit, & albo ad nauſeam usq; calculo probatas porrigit. Ne verò ex epiſtola faciamus diploma, & obvia ſtatim in Euſebiana pagina interna ejusdem facies a recepta epiſtolas

tra-

(54) *In Arabica dynaſtiarum hiſtoria* p. 71 *ſeqv.* (55) *In Bibliotheca*, *aſſerente Reiſkio de Imagin. pag.* 16. (56) *hiſt.* Eccleſ. *part.* 3. *ſect.* 1. *cap.* 10. (57) *l. cit.* (58) *loc; cit.* (59) *Hiſt. Eccleſ. libr.* 1. *cap.* 13.

tractantium cautela, ac trita pariter ſcribentium via ſeducat in devia, præcedat de internis laborem externorum cura, neceſſe eſt, & voculæ prius, nomina & ſigna, qvàm ipſius ſcripturæ contextus in oculos incurrant.

(III) Et duo etiam illa ſunt, *hominis* & *urbis*, pro uſitata epiſtolarum conſvetudine in chartulæ ſuperficie qværenda nomina, ſed, ut habeantur vera, genuinæ lectioni qvadantenus reſtituenda. Ac talem eſſe exiſtimant de priori agentes nomine *Combefiſius* (60) & *Caſaubonus* (61) τȣ̃ Ἀυγάρȣ lectionem, eo qvod plerisq; Græcorum ſine dubio *Dioni*, *Herodiano*, *Svidæ* familiaris. Secus videtur *Gerhardo* (62) *Du Pino* (63) τȣ̃ Ἀγβάρȣ, & *Valeſio* (64) duplicem Ἀγβάρȣ & Ἀβγάρȣ lectionem admittenti. Aliter ſenit præter *Dreſchlerum* (65) *Hornius* (66) cui Ἀκβαρος, qvod *magnum*, vel, ut alii ex arabica radice *potentiſſimum* interpretantur, arridet. Diſſentiunt ab his, &, qvi τȣ̃ Ἀβαγάρȣ ex Ælio forte Spartiano, qvem tamen hîc *Schottus* (67) emendat, deſumptam lectionem retinent *Baronius* (68) *Spondanus* (69) *Cocus* (70) *Rivetus* (71) &, qvi cum *Schotto* (72) in *Agarri* apud Aurel: Victorem ſcriptione acqvieſcunt, & qvi vitioſam *Abbari* apud *Tacitum* (73) lectionem admittunt, ſed ab omnibus his circumſpectè recedunt *Chemnitius*

(60) *l. cit.* (61) *In notis ad* Jul. *Capitol. Antonin.* Pium *c. 9.* (62) In *Exegeſi Artic. de Script ſacr. cap. 2. § 16.* (63) *In bibliotb: Script: Eccleſ. tom. 1. p. 3.* (64) *In editione* Euſebii *& notis ad lib. 1. hiſt. Eccl. c. 13.* (65) In *hiſtoria Saracenor. libr 4. cap. 1. pag. 252* (66) *Hiſt.* Eccl: *l. cit.* (67) *in notis ad Aurel:* Victoris *Septimium Severum* (68) *ad ann. Ch. 31. §. 22.* (69) *loc eod.* (70) In *Cenſura Script. ſuppoſit. pag. 3.* (71) In *Crit. Sacr. l. 1. c. 1. pag. 96.* (72) *loc cit.* (73) *Annal. libr. 12.*

nitius (74) *Danhaverus* (75) *Reiſkius* (76) *Sandius* (77) *Hornbeckius* (78) *Hottingerus* (79) *Caveus aliiq́s* (80) τȣ̃ Ἀβγάρȣ lectionem omnibus aliis præferentes, eandemq́; operoſiùs ſtatuminans *Spanhemius*, (81) qvam uti inconcuſſam reddunt ſtabiliuntq́; ab eodem in medium prolata monumenta exotica, facunda numismata, vetuſti codices Mſti, ita hoc *Abgari* nomen non peculiare Principi, ſed Edeſſenis Principibus (Toparchis, Regulis, vel potiùs Phylarchis) familiare fuiſſe, non hodierna solùm communis ſententia hiſtoricorum veterum ac Geographorum calculis firmata dictitat, ſed & antiqvorum in excogitandis communibus Regum ac Principum nominibus praxis, & occurrentes paſſim in ſacro Codice *Ægyptiorum Pharaones*, *Philiſtæorum Abimelechi*, *Syrorum Hadadi*, & publica gentium hiſtoria ac priſcæ antiqvitatis ſerie *Latinorum Murrani*, *Albanorum Sylvii*, *Hetruſcorum Aruntes & Licumoni*, *Romanorum Cæſares*, *Bithyniorum Mitridates & Nicomedes*, *Paphlagonum Philamenes*, *Cappodocum Ariathes*, *Numidarum Jubæ*, *Syrorum Antiochi*, *Perſarum Artaxerxes*, *Coſroës*, *Zophi*, *Parthorum Arſaces*, *Tigranes*, *Arabum Tobbaæ*, *Chalifæ*, & *Amirolmunenin*, *Indorum Taxiles & Palibroti*, *Peruvianorum Yncæ*, *Gallorum Merovingi*, *Longobardorum Flavii*, *Oſtgothorum Anſes & Amalæ*, *Danorum Skioldungi* & alio-

(74) In *Exam: Conc. Trid. p.* 686. *b.* (75) In *Dramate ſacro p.* 888. (76) *loc. cit.* (77) In *nucleo hiſt.* Eccl. *pag.* 11., (78) In *Miſcellan: libr.* 1. *cap.* 1. *pag.* 30. (79) In Elencho *Script ſuppoſit.* (80) In *hiſtor. literaria ſec* 1. *pag.* 2. (81) In *Diſſert. de uſu & præſtant.* Numism: *pag.* 46. *ſeqv.*

aliorum alii, de qvibus obiter *Basnagius* (82) *Spanhemius* (83) *Heideggerus* (84) *Reiſkius* (85) ſed prolixè *Val. Erneſtus Læſcherus*, (86) abundè declarant.

(IV) Et ita faciliori negotio tollenda poſterioris difficultas nominis, poſtqvam vindicatum dedimus prius, & feliciùs erit a mœnibus urbis propulſandus adverſarius, poſtqvam è manibus ejus vindicavimus Regem. *Edeſſa* omninò ea, olim, ſi *Plinio* (87) fides, *Antiochia* & *Callirrhoë* a fonte nominata, ſi cum Græcis latinisq; loqvamur, non ut corruptus *Ariſtophanes* (88) Δέσση, *Livius* (89) *Deſſa*, *Iſiodorus* (90) *Emiſa*, juxta Arabes verò *Al Roha*, *Reiſkio* (91) interprete, *terra perampla*, non cum *And. Maſio* (92) *Orrohai*, aut *Brochardo* (93) *Raſen* nuncupanda veniet, neutiqvam tamen cum Græca Macedonum Edeſſa Pellæ regiæ ſedi vicina & Hiſtoricis (94) non ignota urbe confundenda, qvippe qvæ πόλις τῆς Συρίας, διὰ τὴν τῶν ὑδάτων ῥύμην, οὕτω κληθεῖσα juxta *Stephanum* apud *Montacutium* (95) vel, ut cum *Du Pino* (96) loqvar, *Syriam inter et Meſopotamiam*, ac

(82) *in Exercit. Anti-Bar pag.* 435 (83) *in Diſſert. laudat.* (84) *In Hiſtor. Patriarchar. Parte poſt.* Exercit: 11. ¶ 8. (85) *loc. cit* (86) *In libr. de Claudii* Pajonii *doctrina & fatis pag.* 228. *ſeqv. ut & in Diſſert. de communibus Principum nominibus*, (87) *hiſt. nat. libr.* 5. *c.* 25. (88) cujus errorem notavit *Lucas Holſtenius libr.* 4 *Introd. Geogr. c.* 9. (89) *libr.* 45 *c.* 23. 30 *in qvibusdam Codicibus* (90) confundens Meſopotamicam urbem *Edeſſam* cum urbe Cœle Syriæ *Emeſa* vel *Emiſa*, qvod & feciſſe videtur *Hieronymus*, de qvorum errore vid. *Bochartum libr.* 4 *Phal. cap.* 16. (91) *loc. cit.* (92) *In præfat. ad Moſ. Barceph.* (93) *apud Cluver. in annot. Geograph. l.* 5 *c* 25. (94) *Ptolemæo libr.* 3 *Geogr.* Enarrat. *Livio loc. cit.* (95) *Orig. Eccleſiaſt. tom.* 1. *part. poſt. pag.* 62. (96) *Biblioth. Tom.* 1. *pag.* 3.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

ac, *And. Maſio* (97) authore, *inter montem Maſium Euphratemq́ ſub ipſum Meſopotamiæ limen*, vel, ut aliis (98) placet, *in ipſa Meſopotamia* ſita longè diverſis initiis, qvæ ad Hermetem Ægyptium, addito inſuper Nimrodo, *Abulpharajus* (99) retulit, bellis, fœderibus cum Romanis, Perſis, Saracenis, ac finali demum, ſi *Baronio* (100) ejusdemq́; epitomatori *Spondano* (101) fides, ſub Conſtantino VIII. deditione nobilitata diffuſam latiùs in Oriente famam, jam ſuo incubantem cadaveri ſolis hodienum ruderibus & anguſtis eorundem limitibus circumſcribit.

(V) Laxandum ergò jam, qvod ſupereſt, epiſtolæ vinculum, ut liberè in oculos incurrat. Illud verò ſive *Cedrenus* (102) ex hebraicis ſeptem literis, in qvarum ſenſum curioſus ſatis inqvirit, ſive nugator græculus apud *Ittigium* (103) ex ſigno crucis & ſex græcis literis conflatum ſubjecerit, non pias in detrahendo manus ſcelerare verebimur, qvi, eo potius, ut meretur, planè rejecto, græcum ejusmodi ex *Euſebio* literarum exemplar, &, *Valeſio* interprete, latinum ſiſtimus.

(VI) Τὰ ἀντιγραφέντα ὑπ' Ἰησοῦ διὰ Ανανία ταχυδρόμου τοπάρχῃ Αβγάρῳ.

Ἄβγαρε, μακάριος εἶ πιστεύσας ἐν ἐμοὶ μὴ ἑωρακώς με. γέγραπται γὰρ περὶ ἐμοῦ, τοὺς ἑωρακότας με μὴ πιστεύσειν μοι, ἵνα οἱ μὴ ἑωρακότες, αὐτοὶ πιστεύσωσι καὶ ζήσωνται. περὶ δὲ οὗ ἔγραψάς μοι ἐλθεῖν πρὸς σὲ, δέον ἐστὶ πάντα, δι' ἃ ἀπεστάλην, ἐνταῦθα πληρῶσαί με. καὶ

 μετὰ

(97) *In præf. cit.* (98) *Straboni, Ptolemæo &, qvi eos allegat, Bocharto loc. laudato.* Addi poſſunt ſupra allatis Authoribus *Hieronymus l. cit.*, qvi *Edeſſam* perperam *Cœle-Syriæ, &* *Plinius* l. cit. qvi eam *Arabiæ* accenſet (99) *Dynaſt.* I. (100) *ad annum Chr.* 944. ¶. 1. 2. (101) *loc. eod.* (102) *in Compend. hiſt. pag.* 145. (103) *loc. cit.*

μετὰ τὸ πληρῶσαι, ὕςερον ἀναληφθῆναι πρὸς τὸν ἀποςείλαντά με. καὶ ἐπειδὰν ἀναληφθῶ, ἀποςελῶ σοι τινὰ τῶν μαθητῶν μου, ἵνα ἰάσηταί σου τὸ πάθος, καὶ ζωὴν σοὶ καὶ τοῖς σὺν σοὶ παρέχηται.

Reſcriptum Jeſu *ad Abgarum Regem per Ananiam Curſorem.*

Beatus es, Abgare, qvi in me credideris, qvem non vidiſti. De me enim ſcriptum eſt, eos, qvi me viderint, non credituros in me, ut ii, qvi non viderint, credentes vitam accipiant. Qvod verò ad me ſcribis, ut ad te proficiſcar, hìc neceſſe habeo omnia implere, propter qvæ ſum miſſus, iisq́ demum abſolutis, ad eum, qvi me miſit, reverti. Cæterum, cum primum ad eum me recepero, ex diſcipulis meis aliqvem ad te mittam, qvi & morbum tuum curet, & vitam tibi tuisq́ omnibus præſtet.

CAP. II.

§. (I) *Modus damnandi per calculos & teſtulas obiter notatus & ſepoſitus* (II) *Tres claſſes authorum circa epiſtolam Ch., probans, dubitans & damnans adductæ.* (III) *Argumentum primum ex ſcripturæ, Canonis ſacri & diuturno Scriptorum* Eccleſiaſticorum *ſilentio contra Cavéum, Sandium aliosq́ vindicatum.* (IV) *Secundum ex authoritate concilii Romani,* Francofurtenſis, *Pandectarum juris Canonici, Iſiodori, cum ſubjuncta qvorundam ex Pontificiis confeſſione contra* Baronium, *Spondanum &c: diductum.* (V) *Tertium ex contentis ipſius* Epiſtolæ, *repugnantibus Sandio, Montacutio, Cavéo, conflatum.* (VI) *qvartum ex autographi jactura & non plana* Euſebii, Cedreni, Nicephori, *Abulpharaji aliorumq́ in conſignandis literis harmonia,* (VII) *qvintum ex manifeſta Autorum contradicentium pugna.* (VIII) *ſextum ex merè fabuloſis & apertè falſis* Evagrii, Damaſceni, Nicephori *&c. de Chriſti imagine, epiſtola, utriusq; virtute, imprimis verò* Euſebii *de Thaddai miſſione, miſſionis anno, nomine, prædicatione, Abgari curatione, verbis, ſimilibusq́ narra-*

tiun-

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

tiunculis (IX) Septimum ex νοθεία *epiſtola Abgari ad Chriſtum pluribus tam ex hac ipſa qvàm aliunde petitis oſtenſa.*

§. (I) Actum foret ocyùs absq; Actore, qvod agendum jam erit operoſiùs, ſi ἄνευ προοιμίε καὶ συζητήσεως demiſſus in urnam ψῆφος (104) fatali numero judicium perageret. Nec *Oſtracismum*, (105) & ſi qvod gravius relegationis genus, ſuperciliosus plebejus effugeret, ſi ex priſca antiqvitatis conſvetudine conceſſos viritim calculos & infenſa precariæ majeſtati teſtularum ſuffragia colligerem.

(II) Eſto etenim, qvod patrocinium heic ſpiret plebecula, clientela exambiet, ſuſcipiant conſcripti Patres, & non pauci literati ordinis Coryphæi Front: *Ducæi*, *Caſalii*, *Gretſeri*, *Facditii*, *Tillemontii*, *Anonymi*, *Pearſonii*, *Cavéi*, *Sandii*, Eſto, qvod cenſuram mitigent, ſubſcribere detrectent, judicium ſuſpendant judicii non vulgaris, nec inferioris Curiæ Senatores *Baronii*, *Spondani*, *Poſſevini*, *Cheſneuxii*, *Combefiſii*, *Veberi*, *Patini*, *Valeſii*, *Caſauboni*, *Montacutii*, *Grotii*, conficeret rem nihilominus diſſentientium & conſeſſus & corona ſpectabilis, conficerent reum, qvi numero prævalent, authoritate æqvivalent, ac precarium indigno titulum cum purpura derogarent *Vallæ*, *Bellarmini*, *Coſteri*, *Cani*, *Eraſmi*, *Hoſpiniani*, *Simonii*, *Alexandri*, *Dupini*,

---

(104) calculus vel albus, vel ater, vel abſolvens vel condemnans, de cujus uſu apud Veteres in judiciis vid. *Meurſius in Tractatu de Areopag. cap.* 8. *Dilherrus in Diſſ. Areop. Tom.* 2. *pag.* 309. *Joh. Schedius in Diſſert. de Areopago Athen. c.* 7. *Saldenus in Otiis Theol.* *Diſſ.* 8. ¶. 3. aliiq; (105) Ὀστρακισμὸς apud Athenienſes decem annorum relegatio, qvam ſex millium numerum excedentia teſtularum ſuffragia conficiebant.

Dupini, *Hornii*, *Voſſii*, *Gedakeri*, *Spanhemii*, *Coci* *Riveti*, *Forbeſii*, *Hornbeckii*, *Hottingerii*, *Ottii*, *Baſnagii*, *Chemnitii*, *Gerhardi*, *Danhaveri*, *Brochmanni*, *Bebelii*, *Oſiandri*, *Reiſkii*, *Ittigii* aliiq;, ſi conficici calculis, ac nobiſcum facientibus ſuffragiis pateretur inſtitutum, pateremur nosmetipſi, qvi vindices Alethéæ ſubmiſſè ſalutantes in tranſitu ipſam in tribunali adoramus, ipſumq; Ἄρειον πάγον ingreſſi non calculos producimus ſed rationes, nec gloriamur de Patronis, ſed arguimus argumentis.

(III) Et (1) non *nullius penè momenti* cum Cel. *Cavéo* (106) ejusq; ὁμοψήφῳ *Sandio* (107) exiſtimo altum illud ac Pythagoricum venerandæ Vetuſtatis & celebrem ἐχεμυθίας periodum ferme excedens ſilentium, cum ab ejusmodi inſigni ſilentio, qvod ratio ſvaderet nulla, rumperet verò non una, ad conſtantem hiſtoricæ rei negationem procedens argumentum dudum & conſeſſus eruditorum totus adoptaverit, & ratio inconcuſſum reddiderit, & ſecùs adfutura certiſſimè, inductura impunè caliginem, ſed averruncanda providè traditionum nubes flagitaverit. Eſto itaq;, qvod Edeſſeno Principi Servator reſcripſerit, at ſcriptionem divinam Scriptores Θεοπνέυστοι omitterent! Omitterent ſcripta, qvi ſtudioſè notarunt facta! Oblivi-ſceretur exaratæ Servatoris manu epiſtolæ, qvi, qvos in pulvere pavimenti digito formavit, characterum non eſt oblitus (108)! Neſcirent ceu pretioſum cimelium commendandam Chriſtiano orbi divinæ ſcriptionis memoriam, qvi a Moſe olim in Annales relatas, in arca cuſtoditas inſcriptas a Deo lapidibus leges didicerant! emitteretq; divinæ

(106) *in Hiſt. Literaria pag.* 2. (107) *in Nucleo hiſt. Eccl. pag.* 11. (108) *Johann. cap.* 8.

vinæ majeſtatis Chriſtus Edeſſam radios, excitaret in pagano Principe ſpem ſanationis emortuam, advolaret cum libello ſupplice legatus, remearet in patriam ſpe plenus, literis inſtructus, & hæc omnia fideles Chriſti biographi ſilentio involverent! hos radios anguſtioribus tacendo limitibus circumſcribi permitterent! *hoc factum*, ut cum *Walthero* (109) loqvar, *ad omnem ſeculorum ætatem memorabile* reticerent! *Nulla*, inqvit *Baſnagius*, (110) *in annalibus ſacris felicior materia, ſive gloriam attenderimus Domini, ſive ædificationem Eccleſiæ*, & cur ergo prætermitterent, cùm, judice *Hornbechio*, (111) *multò magis ad eos, qvàm ad Euſebium poſt tot demum annos referre* pertinuerit, vel qvo conſilio rem illuſtrem negligerent? Sed largiemur, qvòd neglexerint, flagitantibus liberalitatem adverſariis, ſed non extorqventibus telum, & anguſtiis excluſam auguſtam hiſtoriam inter ἄλλα πολλὰ pede ſicco prætererierint. Sint plura juxta concluſionem *Johannæam* (112) a Chriſto in terris patrata, qvàm Evangeliſtarum arundine expoſita, &, ut inveniant antagoniſtæ, qvod vi ſuæ theſeos inveſtigare debuerant, habeantq; materiem, unde noſtro obicem argumento, ſi poſſint, exſculpent, ſit latior inſuper *Johannæa concluſio*, qvàm parallela ejuſdem in præcedentibus *aſſertio* (113) &, qvam deniq; in Syriam

ema-

(109) *In officina biblica pag.* 1210. (110) *in Exercitat. hiſtorico-Crit. pag.* 432. (111) *Miſcellan. ſacr. l.* 1. *cap.* 1. *pag.* 30. (112) *Evang. cap. & verſ. ult.* Ἔστι δὲ καὶ ἄλλα πολλά, ὅσα ἐποίησεν ὁ Ἰησοῦς, ἅτινα ἐὰν γράφηται καθ' ἕν, οὐδὲ αὐτὸν οἶμαι τὸν κόσμον χωρῆσαι τὰ γραφόμενα βιβλία. (113) *cap.* 20. *verſ.* 30. πολλὰ μὲν οὖν, καὶ ἄλλα σημεῖα ἐποιησεν ὁ Ἰησοῦς ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, ἃ οὐκ ἔστι γεγραμμένα ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ, qvâ parallela aſſertione niſi latior ſit Evangelii Johannæi concluſio, nihil agunt utramq; allegantes *Sandius in nucl*

emanaſſe Chriſti famam *Mathæus* (114) oſtendit, ſuis per nos impenſis *Baronius* (115) trans Euphratem ad ipſam Edeſſenorum urbem & ægrotantem Abgarum promoveat, cur ipſa ergo non loqvitur e canone, a qvo, judice *Bellarmino* (116) excludi non debuit, Canonicorum in medio ſilentio, novi teſtamenti, ut benè cum *Baſnagio* (117) *Alexander*, (118) pars nobilior epiſtola, ipſius nempe Servatoris λείψανον longè nobiliſſimum? Indigna certè eſt *Cardinale* reſponſio, qvi (119) indignam tanto faſtigio epiſtolam cenſet, & nihilominus oblitus ſui non rejiciendam contendit, qvaſi indigna eſſet eo loco, ſi genuina, & non rejicienda foret, ſi ſuppoſititia; ut miremur oppidò, qvod ἀντιλογίαν egregiam ipſe Annaliſta non adverterit, magìs, qvod ceſpitantibus ſecum ὁμοψήφοις *Spondano* (120) *Combefiſio* (121) *Valeſio* (122) *Facditio* (123) aliisq; impoſuerit, maximè, qvòd acutum *Montacutium* (124) Apologetam invenerit. Circumſpectius, qvæſtioni, licèt haud fortiùs, ne tergum det cum ſociis, frontem *Fronto Ducæus* (125) obvertit, heic

---

hiſt. Eccl. pag. 1. & *Caveus hiſt. liter. pag.* 2, cum Abgarenam hiſtoriam vix apellaveris *factum* ἐνώπιον τῶν μαθητῶν αὐτοῦ σημεῖον. (114) *cap.* 4. *v.* 24. (115) *Annal. Eccl. ad ann. Chr.* 31. §. 57. (116) *in libr. de Script. Eccl. ad ann.* 39. (117) *in Exercit. Sacr. p.* 432. (118) *in ſelect. hiſt. Eecl. capitib. ſec.* 1 *part.* 1. *diſſert.* 3. (119) *ad ann* 31. §. 58. 59. ubi poſt multa pro ſtabilienda epiſtolarum fide in medium allata concludit: *Hæc verò non ſic a nobis ſunt recitata, ut apocrypha inter hagiographa transferri velimus, ſed tum, ne qvid lectorem prætereat, tum, ne qvis omnino contemnenda exiſtimet, qvæ majores complures venerati eſſe noſcuntur.* (120) *in Epit. annal. Bar. loc. eod.* (121) *loc. cit.* (122) *in notis ad Epiſt. Abg.* & *Chriſti apud Euſeb* (123) *in Extrait d'un ſermon preché le jour de Polycarpe p.* 65 *ſeqv.* (124) *Origin.* Eccleſ. *tom.* 1. *part. poſt. num.* 96. *ſeqv.* (125) *apud Reiſk. exercit. citat. pag.* 32.

heic clamitans nempe in Canone denegatum epiſtolæ deberi locum, huic pretioſum meritò inſerendum hagiographum, inſerturus ipſe procul dubio, ni fertilis illa Sanctorum regio, cujus tot Romanenſibus *naſcuntur in hortis numina* invida ἀντίγραφον denegaſſet Utopia. Sed ſiſtat ſe candida *Coſteri* (126) reſponſio; *Nunqvam literæ illæ, qvæ Chriſto tribuuntur, ab Eccleſia pro hujusmodi acceptæ ſunt.* Ingenua ſatisfaciet *Bellarmini* (127) confeſſio: *Olim epiſtola ad Abgarum ab Eccleſia inter ſcripturas Canonicas non fuit admiſſa, inter qvas admiſſa fuiſſet ſine dubio, ſi ab ipſo Domino fuiſſet ſcripta.* Imò ſi ignoratum planè ignotumq; fuiſſe ſibi qvicqvid de amoebeis epiſtolis & Edeſſeno regulo conſignavit Euſebius, alto prorſus de ea re ſilentio ore velut uno clamitaverint Venerabiles *Ante-Nicœni Eccleſiæ Antiſtites, Ignatii, Polycarpi, Juſt. Martyres, Tatiani, Irenæi, Melitones, Tertulliani, Minutii, Origenes, Cypriani, Adamantii, Arnobii*, & ſi qvi plures amplitudinem Eccleſiæ in Syria, Meſopotamia, Perſia, terrisq; Orientalibus, ſi qvando contra Ethnicos & Judæos ſcriptis publicis inſurgunt, vel ſtrictim vel operoſè prædicantes, ſi hoc ipſum tacendo pariter conteſtati fuerint *Nicœni in concilio Orthodoxiæ vindices*, nullum pro adſtruenda Chriſti divinitate, cùm non contemnendum, judice *N. Alexandro* (128) habere potuiſſent, ex epiſtolis illis argumentum elicientes; ſi illud ipſum inſuper muti omnes in univerſum *Chriſto-Maſtiges Judæi ac gentiles* ingeminaverit, qvamlibet ſecùs, monſtrante *Kortholtio* (129) anſam

(126) *Enchirid. cap. 1. de ſacr. Script.* (127) *loc. cit.* (128) *loc. laud.* (129) *in libr. de vita & moribus Chriſtianorum, ut & in libr. de Calumniis paganorum in Veteres Chriſtianos, & Pagano Obtrectatore.*

ſam calumniandi arripientes, qvodlibet Chriſti factum theonino dente rodentes; &, ſi *cauſam* deniq; *non cauſam* ſilentii & ignorantiæ ɔ: *ignorantiam lingvæ ſyriacæ commercium græcorum cum Edeſſenis impedientem*, qvam *Caveus* (130) adducit, ſuſtulerit è medio, multiſq; vulneribus confecerit notitia rerum Eccleſiaſticarum in Syria, Meſopotamia, terríſq; Orientalibus ampliſſima è ſcriptis græcorum Patrum liqvida, praxis veterum in conſignandis epiſtolis *tractatoriis*, *communicatoris* (131) inprimis verò *Encyclicis*, *Circularibus*, *Catholicis* (132) orbem Catholicum permeantibus, omnéſq; in eo Eccleſias informantibus, & cognitio demum Syriacæ lingvæ, nec minus græcæ, paſſim probantibus eruditis, tunc temporis longè latéq; diffuſa, qvis non demum jam de epiſtola illa ſacri Codicis & Pythagorico tot ſeculorum permotus ſilentio qværat cum *Poëta* (133).

Nempe qvis hoc credat, niſi ſit pro teſte Vetuſtas? concludat cum *Tertulliano*, (134) *Hoc eqvidem ſcripturæ non dicit alia non tacens, nec recipio ego, qvod extra ſcripturam de tuo infers*, exclamet cum *Baſnagio*: (135) *Altum antiqvitatis ſilentium exitiale telum eſt, qvod errori mortem*

(130) *loc. cit.* (131) qvibus Epiſcopi ſe invicem certiores reddebant de omnibus, qvæ contingebant, ſcitu neceſſariis, de qvibus apud *Auguſtin. epiſt.* 129 *&* *conc.* 2. *in Pſalm.* 36. qvò ſpectat epiſtola Lugdunenſium & Viennenſium ad Eccleſias Aſiæ & Phrygiæ, lingvâ non obſtante exoticâ, transmiſſa, (132) qvales præter Apoſtolos olim ſcripſiſſe leguntur Dionyſius Corinthius Epiſc. *lib.* 4. *hiſt. c.* 21. *apud Euſeb.* Clemens Rom. apud *Epiphan. hæreſ.* 30. de qvibus plura apud *Bernard. Ferrarium in peculiari tractatu de Epiſtolis Veterum Anno* 1613 *publicato.* (133) *Ovid. l.* 1. *Metamorph.* (134) *libr.* 1. *de Carne Chr. cap.* 7. (135) *In* Exercit. *ſacr. pag.* 17.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

terminatur, otioſorumq; hominum commenta a finibus antiqvitatis exterminat, a qva regula ſi diſceſſerimus, ecqvis tandem erit fingendi modus? qvo jure novitates expulerimus? qvo fonte deducta, qvibus fluens alveis limpida ad nos usq; traditio perveniet?

§. IV. (2) Vidit hæc omnia, qvi primus antiqvorum, obſtetricante Euſebii credulitate, editam in lucem publicè vidiſſe legitur epiſtolam, non Hildebrandus aliqvis, Bonifacius VIII, vel Alexander VI, ſed qvi his antiqvior, & pluris meritò, *Caſaubono* (136) monente, faciendus Baronio, licèt injuſte ſit minoris, *Gelaſius* Pontifex Romanus Romaniq; Anno Chr. 494. Concilii Præſes, limisq; & eam & propter eam, cui inſerta erat, Euſebii hiſtoriam Eccleſiaſticam aſpiciens oculis, ſuffragantibus LXX Epiſcopis, inuſto νοθείας ſtigmate, luce publica hoſpitioq; Romano indignam cenſuit. (137) Vidit Gelaſiani judicii æqvitatem Anno Dom. 794. ter centum circiter Epiſcoporum, Abbatum, aliorumq; numero ac eruditione inſignium, qvi ad Caroli magni auſpicia convenerant, in Synodo Francofordienſi ad Moenum Conſeſſus Venerabilis, &, non epiſtolæ magìs ipſi ac Edeſſenæ Euſebii fabulæ, qvàm, qvæ cœco partium & Iconolatriæ ſtudio paulò ante, Anno nimirum 787, ſeriùs nonnullis, eandem ſtatuminaverat, Pſeudo-Catholicæ Nicœnæ II. ſuccenſens Synodo, elevavit utramq; qvicqvid demum ringentes *Baronius*, *Bellarminus* cum *Ænea Sylvio*, *Petavius*, *Maimburgius*. *N. Alexander* aliiq; contenderint, in utramq; invectus acriter cum aſſe-

(136) *Exercit. in Baron.* 13 *ann.* 31. *num.* 58. (137) in Canone: *Sancta Romana* ſic pronuncians: *Epiſtola Jeſu ad Abgarum Regem Apocrypha*, ut &, *Hiſtoria Euſebii Pamphili Apocrypha*, vid. *Corpus Jur. Canon. Decr. part.* 1. *diſtinct.* 15. *col.* 35.

cla patrocinium, patronos cum cliente damnatos voluit, qvorum dictamine dum ſatisfactum olim deprehendimus *Iſiodoro* (138) ipſiq; Pandectarum Canonici juris Scriptori (139) ne latum qvidem ungvem à Dictatore Gelaſio diſcedentibus, ecqvis Pontificius tantorum in Eccleſia Romanenſi nominum authoritatibus cum *Baronio* (140) & *Spondano* (141) ſe opponat potiùs, qvàm cum *Valla* (142) *Bellarmino* (143) *Coſtero* (144) *Cano* (145) *Eraſmo* (146) *Valeſio* (147) cedat? Ecqvis *Montacutius* vim argumenti hujus non agnoſcat lubentiùs, qvàm emollienti cenſuram Gelaſii Baronio pollicem premat, (148) & multa conando nihil agat?

§. V. (3) Et prodidit ſemet ipſum priſcis procul dubio Cenſoribus miſer, ac ipſe ſuus Ducis adinſtar Lacedæmonii (149) imprudens accuſator, occidit convictus iisdem, qvibus maximè aſcititiam ſanctitatem ſtatuminandam iri exiſtimaverat. Contenta epiſtolæ ſeu materiam, de qvibus loqvimur appellamus, qvæ non ſomnianti eqvidem ad foetidas Averni fauces vel ſtygiæ paludis undas hæretico in mentem veniſſe contendimus, ſed, nec è calamo ſanctiſſimi omnium Scriptoris fluxiſſe, ex ipſis haud difficulter evincimus; qvæ ſpecioſa eqvidem verſuti impoſtoris artificio, & affectatâ ad fallendum ſimplicitate ac modeſtiâ prædicamus,

---

(138) *libr.* 1. *cap.* 13. (139) *loc. nuper citato.* (140) *ad ann.* 31. *§. cit.* (141) *loc. cit.* (142) *in hiſtor. Calumniæ theolog. pag.* 4. (143) *de Script. Eccl.* loc. laud. (144) *loc. cit.* (145) *Locor. Commun. libr* 11. *c.* 6. (146) *in epiſtola præfixa tom. IV oper. Hieron. edit. Baſil. p.* 7. (147) *in notis ad epiſt. Abgari & Chr. apud Euſeb.* (148) *Orig. Eccl. loc. cit.* (149) Lyſandri nimirum, qvi teſtimonio Pharnabazi, qvod Ephoris tradidit, ſe tutum exiſtimans, ſanctitatem ſuam ac innocentiam probaturus, hoc eodem deceptus ab authore ſemet ipſum accuſavit, de qvo *Cornel. Nepos in vita Lyſandr.*

muſ, ſed per defectum in eodem memoriæ cum judicio a genio Salvatoris ac conſvetudine aliena aſſerimus. Sed præfamur heic veniam contradicendi præClariſſimis antiqvitatum Scrutatoribus *Caſaubono* (150) *Montacutio* (151) *Sandio* (152) qvibus *nihil in epiſtola illa, cur rejiceretur*, apparuit, & maximè feliciſſimo earundem Statori *Caveo*, cui (153) *nullum in toto epiſtolæ contextu fraudis vel* νοθεύσεως *veſtigium, nihil Chriſti ſapientiæ, bonitati, dignitati non apprimè conveniens*; Veneramur exercitatiſſimi, *Danhavero* (154) judice, in palæſtrà antiqvitatum athletæ *Eraſmi* (155) commonefactionem reſponſoriam: *Permulta ſunt, qvæ facillimè imitantur, qvi ſtudent impoſturam facere, certiſſimus index & lydius lapis eſt character orationis & habitus, ſed non ſummam intelligo qvaſi cutem orationis & verborum bracteam, ut ubicunq; qvatuor Hieronymiana verba deprehendero, ſtatim Hieronymum ſcripſiſſe confirmem*, tantisq; auſpiciis & aliorum ſtimulis impulſi Hoccine (α) qværimus, *ſapientiæ* Servatoris inconveniens, Ἄβγαρε, μακάριος εἶ πιστεύσας ἐν ἐμοὶ, ſcilicet, ut fluctuanti in epiſtola Abgaro, utrum Chriſtus revera Deus eſſet, an verò infra naturam Dei ac parentis ſui filius, ſalutem his verbis transmitteret, nec removendo errori ullum apicem impenderet? ut, qvem cum Scriba apud *Mathæum* (156) fidei ſuæ non ignobilioris interprete aliqvantulum laudaſſe ſufficeret: Οὐ μακρὰν εἶ ἀπὸ τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ, hunc ſtatim μακάριον illuſtri encomio deprædicaret? Hoccine (β) *veritati* Salvatoris incongruum, ut γέγραπται, ſcribendo, περὶ ἐμοῦ, τοὺς ἑωρακότας με μὴ πιστεύσειν μοὶ, ἵνα οἱ μὴ ἑωρακότες, αὐτοὶ πιστεύσωσι, καὶ

(150) *loc. cit.* (151) *loc. cit.* (152) *in Nucl. hiſt.* Eccl. *pag.* 11. (153) *hiſt liter. pag cit.* (154) *Dram. ſacri* 8. *p.* 251. (155) *præf. ad tom.* 4. *Hier. p.* 8. (156) *cap.* 12.

καὶ ζήσωνται, ſcriptum de ſe aſſereret, qvod nullum comma, nulla Veteris Teſt. ſcriptura exhibet, (157) ſed, cui ſimilem ſententiam: μακάριος οἱ μὴ ἰδόντες, καὶ πιστεύσαντες, ad qvam imprudens epiſtolæ author alluſiſſe videtur, primus omnium, ſed longè poſtea, *Johannes* (158) ſcripſit, Thomas audivit, Chriſtus ipſe redivivus ore protulit? Hoccine (γ) Machaonis exoptatiſſimi, qvi præſentem ſupplici cuivis opem tulit, qvi Cananæam non reppulit (159) qvi *neminem venientem foràs ejecit*, (160) *bonitati* inſolens, ut verba pro remedio: καὶ ἐπειδὰν ἀναληφθῶ, ἀποστελῶ σοὶ τινὰ τῶν μαθητῶν μου, ἵνα ἰάσηταί σου τὸ πάθος, ſpem longam pro auxilio auxilium imploranti transmitteret, & in ſerum potius, inaudito exemplo, poſt aſcenſionem diſcipuli adventum differret, qvàm verbulo ipſe, & ſi qvod eo minus, ſanitatem reſtitueret? Et Hoccine (δ) demum legentibus novum, hoccine difficulter credendum Servatoris conſilium, ut non corpori ſolummodo ſanitatem, ſed & ſalutem animæ, non ipſi modò Edeſſenorum Principi, ſed & toti in univerſum populo ita promittendo, perſpicuè; ἀποστελῶ σοὶ τινὰ τῶν μαθητῶν μου ἵνα &c. καὶ ζωὴν σοὶ καὶ τοῖς σὺν σοὶ παρασχήται, revelaret Ethnico qvod

(157) Valeſius *in notis ad hunc locum* authorem epiſtolæ ad *Eſa. c.6. v.9.* alluſiſſe exiſtimat, ſed judice *Baſnagio in Exerc. ſacr p* 433. perperam. *Caveus l. c.* τὸ γέγραπται non tam de loco aliqvo particulari, qvàm de communi Prophetarum voce intelligit, rem tamen ex Cl. Romano, qvem allegat, neqvaqvam conficiens. Facditius *in Extrait d'une ſermon preché le jour de Polycarpe* inſignis epiſtolæ vindex & DuPino potiſſimum infenſus diſtingvit pro authoritate, & priora verba: *Illi, qvi me videbunt, non credent in me*, apud Eſaiam legi, poſteriora ad τὸ γέγραπται non pertinere, ſed eſſe ipſius Chriſti ſcribentis ad Abgarum, operoſè contendit. (158) *l. cap. 20. v. 29.* (159) *Math.* 15. (160) *Joh. 6. v. 37.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

qvod diſcipulis abſconderat, & qvod in Cornelii demum converſione (161) cœlitus èdoctus Petrus intelligebat, mirabantur Apoſtoli totaq; Hieroſolymitana Eccleſia, gentium ad fidem vocandarum myſterium, hoc diſertè Abgaro, vel inſciis, qvid ſcriberet ageretq;, diſcipulis, exponeret?

§. VI. (4) Sed meditaretur fortaſſe inſtantiam non inſulſus aliqvis, conſiliumq; in arena & reſponſum defenſor caperet. *Periiſſe*, regereret, αὐτόγραφον *epiſtolæ, nec jurejurando affirmari poſſe, qvòd accurata omniq; ex parte beata habeantur apographa; deprehendi inter Euſebianas literas, &, qvas ex Abulpharajo deſumptas Pocockius edidit, differentiam; deſiderari, Hottingero teſte, inter græca Euſebii, Nicephori, Cedreni, inter Arabica & Perſica literarum exempla harmoniam; non convenire inter ſe latino concepta idiomate, qvæ MSta in bibliothecis Venetis apud Thomaſinum, Ducumq; Brunſvicenſium habentur pluteis; ignorari qvodnam omnium exemplar pro accuratiori, & ignorari itidem num omnium aliqvod pro accurato & non variato ſit habendum.* Et eleganter hæc omnia, ac veriſſimè, ſed timidè adverſariorum, noſtram diſertè cauſſam dicentia! Periit etenim, (qvis dubitet?) epiſtolæ αὐτόγραφον; diſcrepant inter ſe, (qvis ignorat?) qvæ leguntur, apographa. Sed qvìd ergò lucem operoſè vindicamus lucifugæ, qvi lucem ipſe fugiens dudum

cœcis ſe condidit umbris?

vel veriùs, qvìd Chriſti ipſius λείψανον appellamus, qvod dudum Chriſtiano orbi ſubductum memoriam incertam ſui umbramq; reliqvit? Canonicæ ſcripturæ pars nulla, nullus apex interiit; At, qvod periiſſe conceditur, qvod mutilum,

(161) *Act. cap.* 10. *&* *ſeqvent.*

lum, corruptum mancumq; habetur, hoc Chriſti ipſius ſcriptum appellatur, id eſt, omnium maximè Canonicum! Apoſtolica monumenta non annorum millenarii, aut edax depravare vetuſtas, non ullus Satanæ prædari furor, non ſparſæ gentilium manibus flammæ intercipere, non victa Traditorum patientia extorqvere potuit, ſed Chriſti potuit vel in tuto poſitum, qvis neſcio, caſus, qvæ temporum injuria, qvæ levis aura intercipere! Et cur prodiit ergò Chriſti peritura epiſtola? An! ut Abgaro ſolamen tantummodò & pertranſiens eſſet Edeſſenis decus, reliqvis verò mortalibus offendiculum, pomum Eridos eruditis habituris per eam, in qvibus exercerent ingenia? Hoc pietas procul dubio non affirmet. Sed cur periit ergò Chriſti, cum jam prodiiſſet, epiſtola? An! qvia periiſſe parum foret, reſarcientibus jacturam, qvi tranſcripſerant, nec pro mortua haberetur, modò verſio qvædam authentica ſuperviveret? Non omnes promiſcuè id præſtiterint, qvæ leguntur, verſiones, nam non concordant, ergò una erit omnium, qvæ talis erit, & cujus ergò illa? Πολυμαθέστατος eſt *Baſilio* (162) Euſebius, ἀξιόπιστος διὰ πολυπειρίαν, *Vir Doctiſſimus* cenſori *Hieronymo* (163) *& eximiè in ſcribendo pollens*. Abulpharajus *Rex Doctorum* (164) audit, *virorum virtute excellentium corona, & ſectæ Jacobiticæ medulla.* *Projectiſſimus* cenſetur (165) *per anilem ſuperſtitionem ad prodigioſa interdum & putida commenta fabularumq; hamaxarius* Nicephorus. *Qviſqviliarum ſtabulum eſt* Cedreni *compen-*

---

(162) *de Spir. S. cap.* 29. (163) *de Script.* Eccleſ. *in Euſebio, item Apolog. in Ruſticum,* conf. *Evagrium hiſt.* Eccl. *l.* 1. *c.* 1. (164) *in MSto Hottingeriano apud Reiſk. in Diſſ. laud. p.* 16. (165) *apud Deg. Whear de methodo legendi hiſt. p.* 238.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

pendium (166) & *ex multis pannis*, *ſordidis*, *purpureis*, *bonis* & *malis*, *integris & laceris conſutus cento*. Pauci antiqvorum has literas exhibentium probati Scriptoris aſſeqvuntur encomium, nemo omnium διὰ θεοπνευστίαν ἀξιόπιστος ad infallibilitatem apoſtolicam dignitatemq́; accedit.

§. VII. (5) Et concedat, neceſſe eſt, hoc omnium maximè, qviſqvis adverſariorum *Darium Comitem* non antiqvum modò commercii hujus literarii teſtem fecerit, ſed & magni fecerit, & ex epiſtola ipſius (167) pro epiſtola Chriſti teſtimonium protulerit, utpote omnibus, qvotqvot demum ſunt, reliqvis manifeſtè contrarium. *Adſuit*, inqvit, *Deus Regi*, *ſanatus eſt*, &, *amplificato petitionis munere*, *non modò ſalutem ut ſupplici per epiſtolam*, *ſed* & *ſecuritatem ut Regi transmiſit*; *juſſit inſuper* & *urbem ab hoſtibus in perpetuum eſſe ac ſemper immunem*. Aliter verò ex *Procopio* (168) *Evagrius* (169) & cum eo *Damaſcenus* (170) aliiq́;, qvi promiſſam qvidem per literas, ſed non transmiſſam cum iis Abgaro ſanitatem contendunt, & longè aliter *Euſebius*, (171) ex cujus narratione non urbi immunitatem literæ, ſed ſpem ſaltem Abgaro, & ſanitatem eidem poſtea Thaddæus contulit. Qvorum omnium cum impoſſibilis ſit conciliatio, pugnet, jam reliqvum eſt, Darius pro Dei apud Abgarum ſalutari præſentia, pro transmiſſa per epiſtolam ſanitate ac ſecuritate, pro amplificato petitionis munere, reliqvi verò vel omnia vel nonnulla inficiando re-

(166) *Scaligeri judicio apud laud. Whear l. cit.* (167) *ad Auguſtinum*, qvæ in noviſſima Pariſienſi editione eſt ordine 230. (168) *l. 2 de bello perſ. c. 12.* (169) *hiſt. Eccl. l. 4. c. 27.* (170) *lib. 4. fid. orthod. c. 17.* (171) *hiſt. Eccl. l. & cap. cit.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

pugnent, & ſic mutuis confecti vulneribus antiqvi ſuccumbent epiſtolæ vindices, ſic vindice antiqvo deſtituta epiſtola pariter occumbet.

§. VIII. (6) Sed jam operæ pretium, non, qvibus ſemet invicem infeſti oppugnant, ſed qvas hiſtoricæ veritati violenter opponunt, aſſertiones evolvere, deliteſcentes in iisdem cum epiſtola ſcriniis vanitates detegere, ut qvonam ſtipatus ſatellitio ex Edeſſenorum primùm archivis prodiit, advertant; qvo crevit ſucceſſu temporis fabularum auctario, cognoſcant, ſimul & ex ſociis de ignoto, ex ſatellitio de Principe cordati judicent. Sed largimur in anteceſſum liberaliter, qvòd non multùm authoritati literarum aſſuta iisdem paulatim ſeqvioris ætatis commenta derogent, nec ideo elevandam eſſe ipſius epiſtolæ fidem, qvia fidem non meretur, qvicqvid legitur apud *Evagrium* (172) *Damaſcenum* (173) *Cedrenum* (174) *Nicephorum* (175) *Petrum de Natalibus* (176) aliosq́; de transmiſſa ad Abgarum ſimul cum epiſtola imagine, de impreſſo ad calcem epiſtolæ ſigillo mirabili, de admiranda fugandi Dæmones, hoſtes, Idololatras, Judæos, hæreticos recitatæ epiſtolæ virtute. At largietur viciſſim, neceſſe eſt, Doct. *Cavéus* (177) qvod deprehenſi in ipſis Edeſſenorum chartis actisq́; publicis, in hiſtoria epiſtolæ, qvam tranſcribit pariter, laudatq́; Euſebius, errores & narratiunculæ intolerabiles vi conſangvinitatis & nexus arctiſſimi in epiſtolam redundent, &, his primùm, unde robur haberet ac præſidium, ſuc-

(172) *loc. cit.* (173) *l. cit.* (174) *Compend. hiſt. loc. cit.* (175) *hiſt. Eccl. l. 2. c. 7.* (176) *In Catal. Sanctor. l. 6. c. 43.* (177) *qvi hiſt. lit. p.* 3. diſtingvit inter epiſtolam & hiſtoriam ejus ex actis Edeſſenis deſumptam, non parem utriq; auctoritatem tribuens.

ſuccumbentibus manifeſto impoſturæ & falſitatis crimine convictis, animam agere epiſtolam, nec ſalvam diutius eſſe poſſe, nec ſuperſtitem. En itaq;, ut diſpaleſcat, qvod mala fide conſcripſit Edeſſenus hiſtoricus, optimâ verò contendit ſe tranſcripſiſſe Euſebius, (α) *Miſſionem Thaddæi* poſt aſcenſionem Domini ad ægrotantem Abgarum, ut, qvam per diſcipulum promiſerat Chriſtus corporis animarumq; medelam, is è numero ſeptuaginta diſcipulorum unus conferret, & mirare cum *Walthero*, (178) qvòd *Lucas in Actis plenitudinem gentium pertexens egregiè; qvomodo ſit ingreſſa, qvos ſtupendos ſucceſſus fecerit, exponens* hoc totum Thaddæi negotium, hanc converſionis Edeſſenæ hiſtoriam ſilentio involverit. En (β) *emiſſi Præconis titulum:* Ἀπέστειλεν αὐτῷ Θαδδαῖον τὸν ἀπόστολον, ἕνα τῶν Ἑβδομήκοντα, & largire qvidem *Valeſio*, (179) qvòd latius uſurpatum Apoſtoli nomen etiam in diſcipulum cadat, ſed mirare nihilominus non immeritò, qvid iſte loqvendi modus ſibi velit: ἀπέστειλεν Θαδδαῖον τὸν ἀπόστολον, *miſit Thaddæum Apoſtolum* i. e. *qvi erat Apoſtolus*, ſi Thaddæus fuerit diſcipulus, & qvî præterea Thaddæus poſſit eſſe diſcipulus, ſi neminem LXX diſcipulorum ejus nominis (180) unum verò duodecim

(178) *Officin. bibl. pag.* 1210. (179) *in notis ad h. loc. apud Euſ.* (180) Somnia Nicephori Calixti *hiſt. Eccl. l.* 2. *c.* 40. de duobus Thaddæis, Apoſtolo & diſcipulo, qvorum hic primò & ille poſtea Edeſſam profectus eſt, heic miſſa facimus, Ita verò Baron: *ad Martyr. Rom. d.* 28. *Octob.: Ut ex duobus, Simonibus, ita ex duobus Thaddæis orta eſt ambiguitas; Judas Thaddæus Apoſtolus fuit, alter verò ex LXX. numero, qvi ad Abgarum miſſus*, cui conſentiunt *Hammondus de* Epiſcop. *Diſſert.* 4. *cap* 3. §. 16. & *Facditius loc. cit.* ſed meris innixi conjecturis, & ſolido deſtituti teſtimonio. Unum ſaltem Thaddæum, eundemq; Apoſtolum *Hieronymus in Math.* c. 10. agnoviſſe videtur.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

cim Apoſtolorum ita in Evangelica hiſtoria (181) vocatum deprehenderis. En (γ) Diſcipulum *mittentis Apoſtoli nomen:* Ἰȣδας ὁ καὶ Θωμας, & adverte cum *Dupino* (182) qvòd *Thomas* Apoſtolus nunqvam fuerit cognomine *Judas*, ſed teſte *Johanne*, (183) *Didymus*, nec *Judas* cognomine *Thomas*; *Thaddæus* verò ipſe, ſed Apoſtolus ille, non diſcipulus aliqvis, *Judas*, obſervante ex *Mathæo* (184) & *Luca*, (185) Hieronymo, (186) appellatus, *Lebbéus* itidem, adeoq; τελώνυμος. Corrige verò hunc locum, ſi placet, cum *Valeſio* (187) tributum Thomæ agnomen, nempe *Judas*, *Thaddæo* vindicans, & Euſebium potiùs tranſcribentem qvàm Edeſſeni monumenti auctorem erroris, licèt injuſtè, inſimula, & ſic ex diſcipulo Apoſtolus Thaddæus evadet; ſic, qvocunq; te vertis, errorem deprehendes, & impoſturæ notas colliges. En (δ) *Res emiſſi ad hoc negotium Thaddæi*, & qvære cum *Baſnagio* (188), cur ad Tobiam qvendam advectus Edeſſam Thaddæus diverterit provinciæ ſuæ vel parùm memor, vel oblitus, nec niſi miraculorum famâ clariſſimus ad vocantem Abgarum perrexerit; qvid illud ſit, qvòd vultu plùs qvàm humano, & divinum, neſcio qvem, fulgorem vibrantibus oculis palatiū ingrediens aſpicientes confuderit, qvòd proſtratos ad pedes ſuos ſupplices & adorantes Abgarum Abdumq; Apoſtolica humilitate (189) ſe hominem profeſſus non erexerit, qvòd rogatus de Chriſto ſententiam parcus verbi, praxis Apoſtolicæ (190) ne-

---

(181) *Math.* 10. *v.* 3. (182) *Biblioth. nov. pag.* 3. (183) *cap* 21. *v.* 2. (184) *cap.* 10. (185) *cap.* 6. (186) *in Math. c.* 10. (187) *in notis ad h. loc.* (188) *loc. ſæp. cit.* (189) *Act.* 10. *v.* 25 26. in hiſtoria Cornelii, qvi a Petro procumbens humi erigitur (190) *Act.* 6. ubi Paulus & Silas nil morati paucitatem auditorum nunc mulierculis, nunc præfecto cuſtodiæ, nunc familiis eorum & petenti cuivis verbum

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

neſcius, horam prorogans concionandi labore ſuperſederit, qvòd in concionem progreſſus poſtridie fundamenta ſalutis jacturus ἐσμίκρονεν αὐτοῦ τὴν θειότητα, i. e. *Chriſtum divinitatem ſuam imminuiſſe* aſſeruerit. En (ε) *manifeſtum in Abgaro judicii deliqvium*, & temerarium Phylarcho huic ſeu regulo adſcriptum conſilium: *Adeò*, inqvit, *in JEſum credidi, ut Judæos, qvi illum in crucem egerunt, bello appetere, & ad internecionem delere voluerim, niſi metus imperii Romani me ab hoc conſilio revocaſſet*, & perpende maturo judicio, num langvidas adeò ſibi potentiſſimæ Palæſtinæ vires vel ſibi ſoli relictæ imaginari potuerit, ut oppidi unius imperio ſuccumberent. Affinge verò cum *Facditio*, (191) ſi qvid reſpondeas, admirandam *pagano Principi* propter Chriſtum ſtultitiam, & inſanientem amoris furore animam, vel propriis, modò ſatisfaceret deſiderio, ſuccubituram conatibus; adſcribe *miſerrimo ſupplici* familiarem Orientalibus Phylarchis propriæ divinitatis & omnipotentiæ opinionem; vindica *ægrotanti* Macedonicos ſpiritus, excellentes ideas animi & penſitata Athenienſium Laconumq; trophæa; ſed ipſum ſimul ſingula deprecantem audire non obliviſcere! En (ζ) *annum* deniq;, qvo per adventum Thaddæi reſtitutum ſanitati Principem, & civitatem Chriſto conſecratam concludens memorat Edeſſenus hiſtoricus, & qvid mendax audet in hiſtoriis, certiſſimo hoc documento demonſtra! Τεσσαρακοστὸν eſt, (ſi *Chriſtophorſonium* (192) & vulgares Euſebii editiones ſeqvamur) καὶ τρίτον ἔτος, *tertius poſt qvadrageſimum annus*, hic verò, ſi ad Edeſſenam epocham referatur, nonnullis revera ſeculis

---

ſtatim & ſine mora annunciant. (191) *loc. cit.* (192) editorem Euſebii, qvi ita hunc locum repræſentat,

lis nativitatem Chriſti antecedens, ſi ad æram verò Chriſtianam pertineat, decem annis præter propter, (qvis enim cum *S. Maximo* (193) *G. Syncello* (194) *Niceta Pect.* (195) *Nicephoro Conſtant.* (196) paſſionem Chriſti in annum 42 differret?) aſcenſionem dominicam ſeqvens. Hoc ergò decennii ſpatio nec Abgarum morbus, nec ſpem dimiſit Abgarus, qvi tamen, ſi epiſtolæ fides, ſtatim erat poſt aſcenſionem Dominicam reſtituendus, qvod ſi probè obſervatum habuiſſet Facditius, parciùs vulgarem hanc lectionem laudaſſet, cautiùs eandem Dupino oppoſuiſſet. Sed exemit, fatebimur, hunc ſcrupulum *Valeſius* (197) nec legendum τεσσαρακοστὸν καὶ τρίτον ἔτος, ex qvo ille, revocatâ ſimul uſitatâ Edeſſenis Olympiadum ætâ, ex *Regio*, *Mazarino*, *vetuſtiſſimo Vaticano*, *fideliſſimo Ruffini* aliisq; codicibus, τεσσαρακοστὸν καὶ τριακοσιοστὸν ἔτος, *annum trecenteſimum & qvadrageſimum* non, ut *Dupinus* (198) habet, 430, ſubſtituit: At, qvò minùs ſic plana ſint omnia, ut exiſtimat, & ſanationi Principis per Thaddæi adventum tempus egregiè conveniens, jam primùm ſurgentes difficultatum montes, jam inviæ rupes objectæ efficiunt. Nam eſto, ut appareant, qvòd Seleucidarum epocham qvandam vel *Miniam* illam *Staros* ɔ: *æram contractuum* Judæis dictam, vel *Dilkarnaim* Arabibus, i. e. τοῦ δικέρωτος *cornigeri* ab Alexandro M. Jovis cornigeri filio ſic dictam, qvas non tam tempore, qvàm nomine diſtingvit *Alſtedius*, (199) Edeſſeni ſeqvuti ab exordio Seleuciani in Aſia imperii id eſt initio Olympiadis 117 ſuos annos numeraverint, ita ut qvadrageſimus

(193) *part. 1. Computi c. 32.* (194) *in Chronographia* (195) *in Opuſculo, qvod ext. ad calcem tom. XI. annal.* Baron. (196) *in Chron.* (197) *in not. ad h. l.* (198) loc. cit. (199) *in theſauro Chron. p. 33.*

ſimus poſt 300 incidat in ultimum Olympiadis 201, & Tiberii 15, qvo paſſum eſſe Chriſtum ſub Geminorum conſulatu crediderunt inter antiqvos *Tertullianus* (200) *Lactantius* (201) *Auguſtinus* (202) & ſexcenti alii; qvid limpidum magis exinde fluit, qvid purius elicitur, qvid apparet lucidius, qvàm, qvòd tertio demum ſeculo, qvo vel emerſit vel invaluit illa de dominicæ paſſionis tempore opinio, è cerebro authoris ſui, id eſt, impoſtoris hæc Edeſſenorum monimenta prodierint? Aliter certè remotioris ævi antiſtes, modò non corruptus, (203) *Irenæus*, (204) qvi qvinqvagenarium ferme, licèt malè, credidit patientem Dominum. Aliter etiam *Cæſarienſe Concilium* ſub ſeculi ſecundi finem, ſi *Alexandri* (205) conjecturæ fides, annum æræ vulgaris 31 ſtatuminans, cui ὁμοψήφȣς eſſe *Euſebium Cæſar.*, *Apollinarium Laodicen.*, *Epiphanium*, *Chryſoſtomum*, *Chronici Alexandr.* & *Menæi Græcor. Auctores*, *Hieronymum*, *Oroſium*, *Caſſiodorum*, *Iſiodor. Hiſpal.*, & annum tamen Tiberii 18 & 3 Olympiadis 202 determinare, ex *Seneſchallo* (206) contendit *Alexander*, (207) *Pagius* verò (208) & *Petavius* (209), licèt diverſimode, probare conantur. Diſplicet iſta opinio inter recentiores *Baronio* (210) qvi

E

(200) *adverſ. Jud. cap.* 8. (201) *l.* 4. *Inſtitut. cap.* 10. (202) *libr.* 18. *de Civit. Dei cap. ult.* (203) ita ſentit cum *Baronio Pagius in Critic. ad ann.* 32. *no.* 5, ſecùs verò poſt *Petavium Baſnagius*, qvi variis argumentis *in Exerc. ſacr. pag.* 234. *ſeqv.* hæc verba: *Chriſtus non multum aberat a* 50 *annis, & ideo dicebant (Judæi):* 50 *annorum nondum es, & vidiſti Abrahamum*, Irenæo vindicat. (204) *libr.* 2. *contra hæreſ. c.* 39. *& alibi.* (205) *In ſelect. hiſt. Eccl. cap. Sec. I. part.* 1. *Diſſert.* 2. *pag.* 236. (206) *In triade Evang. qvæſt.* 3. *cap.* 4. *§.* 1. *ſeqv.* (207) *loc. cit.* (208) *Crit. pag.* 24. (209) *in animadv. Epiphan. hæreſ.* 28. (210) *in Annal. Eccl. ad ann.* 34.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

qvi 34 Chriſti annum, Tiberii decimum octavum propugnat, hic verò innumeris, qvibus annus æræ Chriſtianæ 33, & Tiberii vel 19 vel 20 arridet. Sed ne hæreat nobis aqva inter tot ſententiarum divortia conſtitutis, conficimus negotium & rem noſtram ex iis, qvibus diſplicuit Tiberii proConſulare imperium, & præcipuo inter eos Clar. BRUNSMANNO noſtro, qvi in erudito, qvod nobis communicavit, opere, nondum in lucem edito, *de anno paſſionis Dom.* deſtitutum argumentis, ipſiq; Scripturæ contrarium commentum refellit, ut ſic ne baptiſatum qvidem Chriſtum anno Tiberii 15, minùs paſſum, minimè per Thaddæum Edeſſenis annunciatum ex *Luca* θεοπνεύστῳ appareat. Sed qvid ſi non ita rem confici permitteret *Pagius* (211), & pro 15 etiamnum Tiberiani Imperii & Dominicæ paſſionis anno venerandæ antiqvitatis calculos, pro his, ne Lucæ contrarientur, præſuppoſitũ ProconſulareTiberii regimen, pro illo autem argumentorum phalanges opponens Lucam de Principatus Tiberiani, Patres verò de Auguſtéi Imperii annis intelligendos contenderet? Num ſic concedendo noſtrum foret irritum argumentum, & ſic ſatis cum anno paſſionis concordans Thaddæi profectio & conſignatum Edeſſenæ converſionis tempus nihil ulli contineret ſcripturæ contrarium? Neſciat ſcripturam, oportet, qvi ita colligat, & Acta neſciat Apoſtolica, qvi ita de actis Edeſſenis concludat. *Primus omnium*, inqvit, *Baronius* (212) *primum omnium gentilem Cornelium Centurionem Cæſaream vocatus Petrus baptiſavit, cæterisq; gentilibus aditum ad Eccleſiam reſeravit*, & rectè, nam hunc primum fuiſſe ex circumſtantiis diligenter a *Luca* (213) notatis haud difficul-

ter

(211) *in Crit. ad ann. Chr.* 32.37 *& ſeqv.* (212) *in annal. ad ann.* 41. (213) *Act.* 10. *&* 11.

ter colligitur. Factum eſt hoc juxta *Baronium* anno Chr. 41 & Caji 3, ſerius nonnullis, & aliis paulò ante; at Edeſſam Thaddæus abiit ipſo Dominicæ paſſionis anno, & qvî ergò primus è gentilium tenebris emerſit Cornelius, ſi jam tum fundata erat Edeſſæ Eccleſia, totiq; huic populo cœleſte jubar affulſerat? Sed qvî etiam his radiis tunc temporis Edeſſenos incaluiſſe credendum, ſi tenebris immerſos non ita multò poſt & delectatos fuiſſe gentilis inſuper hiſtoria teſtatur? Teſtabitur id *Dio* (214) luculenter, qvi, dum neſcio Chriſti & ſalutaris doctrinæ Abgaro, imperante Trajano, Edeſſam paruiſſe; hunc antiqvos ſolviſſe & traditos ab honeſtate mores, hunc proſtitutâ filii Arbandis pudicitiâ turpiter Trajani amicitiam mercatum, & barbaro qvodam ritu ſaltantem in convivio filium produxiſſe reliqvit, aut deſiiſſe ſpe citius, neceſſe eſt, qvam nuper imbiberant, religionem, & publicis impreſſa Edeſſenorum monumentis Thaddæi veſtigia evanuiſſe, aut nec dum iis Chriſtum innotuiſſe, id eſt, commentitia eſſe hæc acta, confictam hiſtoriam falſamq; epiſtolam contendas.

§. IX. (7) Et ſic demum, qvod coronidis loco adjiciendum, adjicimus, &, ne qvid cauſæ exiſtat, cur ſcriberet Chriſtus, ne ad Chriſtum qvidem Abgarum ſcripſiſſe contendimus. Loqvitur hoc ipſa procul dubio Abgarena epiſtola, dum ita loqvitur: *Hæc omnia cum de te audirem, ſic in animum induxi meum, aut te revera Deum eſſe, qvi è cœlo delapſus hæc efficias, aut certè Dei filium*, nam hæc ab homine, qvalis Abgarus, gentili & planè neſcio religionis Chriſtianæ proficiſci poſſe non laudatus *Facditio* (215) βασιλικὸς Capernaiticus (216) non πολυτεύλιτον Fl. Joſephi de

(214) *l.* 60 *pag.* 780. (215) *loc. cit.* (216) *Joh.* 4.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

de Chriſto teſtimonium, non pa[ra]tæ a Lyſtrenſibus Apoſtolis, ut Diis, victimæ; (217) & blanditias ægrotantis reguli hæ[c] commodè appellari poſſe, non allata declarant qviritan[t]ium exempla, & genio ſupplicantium familiaris adulatio. Loqvitur & porro *Abgaraſter* in epiſtola: *Audio Judæos tibi obtrectare, & inſidias in caput tuum ſtruere, eſt mihi civitas, parva qvidem illa, ſed ornata, quæ noſtrûm utriq; ſufficiat.* At ſic ſtatim in Meſopotamia degentem ſubolfeciſſe Hieroſolymitanas in Chriſtum inſidias, ſic mediam imperii partem obtuliſſe incognito, ſic ſpe terreſtris imperii, qvem Deum crederet, ſollicitaſſe, non parum a veritate abludit.

Cap. III.

§. (I) *Lex antiqua inqvilinis & γραμματέων non inſcriptis infeſta, exceptio rei* i. e. *Epiſtolæ, & phalanx vindicum ex antiqvitate productus.* (II) *Rationes dubitandi de fide Veterum circa hanc epiſtolam obiter notatæ.* (III) EUSEBIUS, *non obſtante Gelaſii cenſura, primipilus: Hujus vituperator Baronius, Encomiaſtes Pearſonius, nimius uterq;, facultas verò errandi erroribus, Schulteti judicio & communi hiſtoricorum ſorte declarata.* (IV) EPHRAIM SYRUS, *vir egregius, elogiis inclytus, ſcriptis memorabilis; Teſtimonium ejus in teſtamento de Abgarena hiſtoria, Reſponſio N. Alexandri, alia non inconveniens, judicium Tentzelii &c. de teſtamento, Diecmanni & Reiſkii dubitatio. Ephremi lucubrationes Syriacè ſcriptæ & deperditæ, fata verſionum græcarum; latinæ quando, qvales & per qvos adornatæ. Depravata Ephremi ſcripta, ſed teſtamento nil unqvam corruptius.* (V) DARIUS COMES, *teſtis prolixus, cœteris contrarius, judice Strauchio &c., qvos corrigit Ittigius, nullus, dubius revera & nihil agens.* (VI) PROCOPIUS *credulus, & hunc ſeqvutus* EVAGRIUS. (VII) *Agmen teſtium, ſed Iconolatrarum, ætas media*

(217) *Act.* 14.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

media & fabuloſa: *Recitati* GREGORIUS II. P. R., DAMASCENUS, SYNODUS NICOENA II., HADRIANUS I.P.R. THEODORUS STUDITES, SIMEON METAPHRASTES, CONSTANTINUS PORPHYROGENNETA, &, *djunctis doctorum judiciis, triumphati.* (VIII) *Teſtis* CEDRENUS, *teſtis* NICEPHORUS, *ambo operoſi, hic falſarius, ille mendax, uterq; inglorius.* CONCLUSIO.

§. I. Expectat jam *urna fatalis* (218) ſuffragia, & exilium inqvilino *lex antiqva* (219) minatur. Defigit in hanc oculos jam latura ſuffragium, nec ambigit Alethéa, qvid de reo pronunciet. Sed meditatur defenſionem etiamnum accuſatus, &, ut in Areopago olim Socrates, (220) non poenas ſe promeruiſſe, ſed præmia, non exilium, ſed honores, interrogatus reſpondet. *Euſebianis* elogiis ſe gloriatur extolli, & magnificè locutum hunc, pluris eſſe, qvàm ſexcentos de ſe alios tacuiſſe contendit. Gelaſianæ cenſuræ cenſuram ſe aliam, Romanoq; conciliabulo Concilium Oecumenicum *Nicœnum* nempe *II*. opponere. In *Ephremi* de ſe teſtimonio hòc majus præſidium, qvòd & egregium ſit illud, & ipſe μέγας ἐν λόγῳ καὶ ἔργῳ, Syrus inſuper atq; Edeſſenus extiterit. Recenſendis nominibus *Darii Comitis, Procopii, Evagrii, Gregorii II., Damaſceni*, *Ha-*

(218) in judiciis olim apud veteres, & qvidem duplex, ænea & lignea ἐλέȣ & θανάτȣ, miſericordiæ & mortis, *Schol. Ariſtoph. in Veſp.*, in qvam conjiciebantur ψῆφοι κύελαι vel ἀκύεραι, candidi vel nigri, abſolventes vel damnantes, *Ovid. Metam. l.* 15. *Apulej: de aſin. aur. l.* 10. (219) Μετοίκȣς ſive inqvilinos, advenas apud Athenienſes & γραμματείῳ non inſcriptos Areopagitæ in jus vocatos juxta legem urbe ejiciebant, & perpetuo exilio mulctabant, ut patet *ex Oedipo Colon. Sophocl. Ariſtot. polit. libr. 3. c. 1.* (220) *vid. Diog. Laert. in vita Socratis.*

Hadriani I., *Theodori Studitæ*, *Simeonis Metaphraſtis*, *Conſtantini Porphyrogennetæ*, *Cedreni*, *Nicephori*, ſe fatigari propemodum; ſic verò nullum non ſeculum ſe ſuſpexiſſe, ſic radiis ſuis, qvos jam nullos vocamus, veteres incaluiſſe, ſic in aprico, qvi diſſentiunt, cœcutire contendit.

§. II. Sed concludat pro epiſtola ſic perorans cauſidicus, ſenſuq; abundent ſuo, & recitata heic folia Sibillæ credant, qvi qvodlibet intermediæ ſaltem antiqvitatis ſuffragium legem veritatis ſeu propugnaculum appellaverit, qvi venerandum antiqvo cuilibet ſcripturienti *Patris* titulum, titulo authoritatem, & irrefragabilem authoritati vindicaverint fidem; nos fidem ſic minimè conciliari contendimus, noſtroq; ſatisfacturi negotio ſingulos jam laudatorum vindicum ad examen vocatos ſeorſim intuebimur, qvid ſinguli præſtent, qvid omnes, luci & oculis expoſituri.

§. III. Et ſiſtat ſe omnium primus non ſine honore compellandus, Vir ſeculi ſui, (ſed qvarti, proh dolor, ſev Ariani) eruditiſſimus, *Princeps in Eccleſiæ conſignandis hiſtoriis*, & Homerus hiſtoricorum,

a qvo ceu fonte perenni
(Vatum) pieriis ora rigantur aqvis,

πολυμαθέστατος verè *Cedreni* (221) judicio, καὶ πολυΐστωρ, ὁ τοῦ παμφίλου *Euſebius*, Cæſareæ Palæſtinæ Præſul, qvi primus repertum non in Heſperidum hortis, ſed Edeſſenorum theſauris hoc Eridos pomum projecit in medium, tantòq; hìc majus faceſſit negotium, qvantò illuſtrius adjectum ſit ab eo encomium *virtutis & efficaciæ plenum* judicante. Et paciſceremur heic ocyùs cum Vene-

(221) *apud Deg. Whear libr. cit. pag. 215.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

nerando Antiſtite, & palmarium antagoniſtis ſic telum eriperemus, ſi rata foret hodienum & niveis probata calculis hæc Cenſura *Gelaſii* (222): *Hiſtoria Euſebii Pamphili Apocrypha*, i. e. Euſebio ſuppoſita, qvam certè Gelaſii non eſſe, ſed *ab aſino qvopiam adjectam Rhenanus* (223) exiſtimat, explodunt verò tantùm non omnes, vel mitigant cum *Cano* (224) explicatamq́;, ne noceat, cum alia Gelaſii cenſura conciliant. Seponeremus & ocyùs ceu caſſum & inutile laudati ſcriptoris teſtimonium, ſi cœco partium & προσωποληψίας ſtudio onerare dicteriis innocentiam, laceſſire contumeliis immerentem, conſultum nobis æqvè eſſet, ac Baronio & veſtigia ipſius legentibus Pontificiis, ſugillantibus non raro Euſebium, eiq́; derogantibus fidem, non aliam, obſervante *Schulteto* (225) ob cauſam, qvàm, *qvòd laudes & donationes Conſtantini Eccleſiaſticas fusè perſecutus donationis Romanæ non modò mentionem fecerit nullam, ſed & fictam innuerit, dum Conſtantinum non a Papa Romano Romæ, ſed Nicomediæ baptiſatum eſſe ſcribit.* Aliter certè de eo ſcribit *Hieronymus* (226) *cui pulchrè hiſtorias pertexuiſſe* videtur, nec aliter *Photius* (227), cui *gravis Euſebii in hiſtoriis fides*; qvi, uti fidem merentur apud alios, ita confeſſionem qvandoq; *Baronio* extorſerunt *felicem peregregiis lucubrationibus* prædicanti (228) Euſebium, *niſi eum infidelitas Arriana tot ſordibus aſperſiſſet*. Sed qvid ergò, dum ita & ſcripta & laudatiſſimi Scriptoris decus vindicamus Euſebio, & hunc in cœlum ferme ex-

(222) *in Canon. Sancta Roman. vid. jus Canon. loc. cit.* (223) *in præfat. ad hiſt. Euſeb.* (224) *locor. Theologic. libr.* 11. *p.* 541. (225) *in Medulla Patrum part.* 3. *pag.* 2. (226) *ad Pammach. & Ocean.* (227) *Biblioth. cod.* 196. (228) *ad ann.* 340. *§.* 41.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

exaltamus elogiis, cujus tenuitate potiſſimùm noſtra ſententia corroboretur? Infallibilitatis encomicum qvòd non mereatur, heic ſufficit, qvo parum abeſt, qvin eum inſigniverit *Ciceſtrenſis Epiſcopus*, (229) *tantâ diligentiâ, tantoq́ judicio in examinandis Chriſtianorum primævæ antiqvitatis ſcriptis* hunc uſum exiſtimans, *ut nemo unqvam de ejus fide, aut de ſcriptis, qvæ ille pro indubitatis habuit, poſtea dubitaverit.* At deprecaretur has ipſe, ſi ſupereſſet, adoreas, & ſe hominem profeſſus humani a ſe nil alienum concluderet. Encomiaſtes eſt eqvidem operoſus Euſebii, ſed, ut obſervant *Centuriatores* (230) etiam vituperator Hieronymus. Nec aliud certè, judice *Cano* (231) & aliis, invito licèt *Halloixio*, merentur Origenis laudes, qvas fuſè perſeqvitur; & ceſpitantem eundem (232) circa *Sylvani Emeſeni*, *Petri Alexandrini* & *Luciani Antiocheni* martyria, ac ſibi ipſi contrarium (233) non validè ſatis contra *Baronium* (234) *Chriſtophorſonius* (235) defendit. Haud pauca in Euſebio obſervaſſe ſe credidit, qvæ fidem hiſtoricam non merebantur, *Caſparus Hedio Argentinenſis Theologus*, & in germanica hiſtoriæ Euſebianæ editione a reliqvo corpore ſejunxit, qvod & in latina ante eum, qvam adornavit, *Ruffinum* feciſſe, qvo jure tamen vel qvâ injuriâ non diſceptantes, deprehendimus. Sic tulit judicium *Schultetus* (236) de Euſebio: *Qvi Eccleſiæ hiſtoriam continent libri, luculenter demonſtrant hiſtoriam veteris Eccleſiæ illam demum eſſe veram, qvæ ex germanis Patrum*

(229) *Pearſonus Vindic. Ignatian. part.* 1. *cap.* 8. (230) *Cent.* 4. *cap.* 10. *col.* 904. (231) *libr. cit. pag.* 541. (232) *hiſt. Eccl. l.* 9. *c.* 5. (233) *libr.* 8. *cap.* 25. (234) *ad ann.* 311. *ſect.* 48. 49. (235) *in notis ad h. loc.* (236) *Med. Patr. part.* 3. *pag.* 6.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

trum Orthodoxorum libris eſt petita, qvamdiu enim Juſtinum, Irenæum, Origenem, Tertullianum, Cyprianum, Clem. Alexandrinum, aliosq; probatæ fidei Patres in hiſtoria ſua ſeqvitur Euſebius, hiſtoricum agit fide dignum, ſed ſimulac ad traditiones & non ſcripta, ſed audita provocat, fabuloſa multa miſcet, tantiq; hoc faciunt ſagaciſſimi Criticorum *Rivetus* (237) & *Deg. Whear* (238), ut aliis uti verbis ipſi judicaturi non maluerint. Et qvid ergò periculi, ſi, qvod rationum centuriis evictum eſt antea, erraſſe Euſebium hìc modeſtè dixerimus, & leviter Edeſſenorum monumentis adhibitam ab eo fidem, qvem fidem non ubiq; mereri, ſed humani qvid pati interdum ſic ſatis declaratum eſt? Non reperiri inter hiſtoricos, qvi fabulas hiſtoriis & falſa veris non immiſcuit, in proverbium abiit; non reperiri in Euſebiana hiſtoria, qvod fabulam magìs redolet, cuilibet legenti patebit. Sed eſto, (ut inſurgentis jàm denuò *Facditii* (239) præoccupemus inſtantiam) qvòd ipſiſſimis impalluerit Edeſſenorum chartis Euſebius, qvod oculis crediderit, non auribus, & vel tranſmiſſas Cæſaream, vel Edeſſam profectus depromptas ex Archivis literas hiſtoriamq; tranſcripſerit; at ſuſpecta manebit nihilominùs hiſtoria, qvousq; Edeſſenorum, &, qvas vidit Euſeb., chartarum fidem aliqvis ſacramento confirmaverit, & qvousq; rationem, (qvod ex *N. Alexandro* (240) addendum) cur tacuerit has epiſtolas ſingula aliàs ab Euſebio memorata recenſens *Hieronymus*, (241) prægnantem excogitaverit.

(237) *Crit. ſacr. libr.* 3. *p* 255. (238) *de methodo legend. hiſtor. pag.* 219. (239) *loc. cit.* (240) *hiſt. Eccl. ſec. I. part. I. Diſſ.* 3. *pag.* 270. (241) *in Catal. Script. Eccleſ.*

§. IV. Et jam ſecundus ordine, ſed *nulli Veterum virtute ſecundus*, novenis Euſebio præter propter, de qvo litigant *Bollandus*, *Labbeus* (242) *Pagius* (243) *Heuniſkius* (244) *Centuriatores* (245) *Bebelius* (246) luſtris inferior, *EPHRÆMUS* ſeu *Effremus*, aliis *Ephraim*, Syrus univerſis, indito ex natali ſolo cognomine, *Niſibi* ſeu *Antiochia Mygdoniæ* juxta *Sozomenum* (247) *Theodoretum* (248) *Centuriatores* (249) *Caveum* (250) *Dupinum* (251) oriundus civitate, *Edeſſâ* verò ipſâ, qvam & *Antiochiam* appellat *Plinius*, (252) *Simeoni Metaphr:* (253) Edeſſenæ juxta omnes Eccleſiæ Diaconus, teſtimonium depoſiturus, & gloriam civitatis ſuæ vindicaturus accedit. Ingentis hunc nominis non eximium modò pietatis, eruditionis, eloqventiæ, continentiæ, humilitatis virtutumq; omnium decus præ ſe ferentis, ſed & *Græcorum* (254) *Syrorum* (255) *Æthiopum* (256) ac *Rute-*

(242) *apud Tentzel. in exercit. ſel. p. 1. pag.* 276. (243) *in Crit. Bar. ann.* 378. (244) *in ætat. Patr. pag.* 198, 199. (245) *Cent.* 4. *cap.* 10. *col.* 1007. (246) *in ætat. Patr. l. cit.* (247) *libr.* 3. *cap.* 15. (248) *libr.* 11. *hiſt. Eccl. cap.* 30. (249) *Cent.* 4. *cap. & col. cit.* (250) *Hiſtor. liter. ſecul. Arian. pag.* 133. (251) *Biblioth. nov. tom.* 2. *pag.* 249. (252) *hiſtor. natur. libr.* 5. *cap.* 25. (253) *apud Valeſium in notis ad Sozomeni hiſt. Eccleſ. l.* 3. *cap.* 16. (254) puta *Chryſoſtomi*, *Theodoreti*, *Amphilochii*, *Nyſſeni*, *Photii* aliorumq;, qvorum elogia collegit *Bebelius in antiqvitat. Eccleſiaſt. ſec.* 4. *pag.* 94, confer *Bollandum & Henſchenium in Actis Sanctor. Calend. febr.*, ubi *Orbis Magiſter* audit, & *Joan. Cotelerium tom. I. monument. Eccleſ. Græc. pag.* 431. (255) qvorum ſcripta turgent Ephremi laudibus, teſte *Ebedieſu Patriarcha Aſſyriorum in Catalog. pag.* 60, Syrorum Propheta cognominati. (256) qvi ſimul cum Coptis die 2 Jan. qvi ipſis eſt ſeptimus menſis qvinti, *Sancti Mar.* Ephremi memoriam celebrant, & *translationem corporis ejus* die 3 menſis ſexti, obſervantibus

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

Rutenorum (257) elogiis inclyti, comitatur fama, cui detraxiſſe videtur *Bellarminus*, (258) (modò hoc ſit detrahere,) *plus ei pietatis, qvàm doctrinæ* tribuens, ſed, judice *Cavéo*, (259) injuſtè, invito etiam inter alios *Hieronymo* (260), qvi non impenſius pietatem ſanctiſſimi viri veneratus, qvàm *acumen ſublimis ingenii, ſplendorem orationis, denſitatem ſententiarum non a domeſtica & nativa venuſtate in græca translatione recedentium* admiratus eſt, tantiq; habitas olim aſſerit Ephremi lucubrationes, qvas infinitas numero appellat *Photius*, (261) recenſent, qvantum licet, & dijudicant, *Caveus* (262). *N. Alexander* (263), *Dupinus* (263), *Tentzelius* (264), ut poſt lectionem ſcripturarum in qvibusdam Eccleſiis recitatæ ſint publicè, mutuato ab antiqvioribus inſtituto, qvi ſcriptis θεοπνεύστοις recitandæ excellentium virorum adjungebant alia, ſat probante *Tentzelio* (265) qvod in Rutenorum Eccleſia etiamnum retineri obſervat *Olearius* (266). Inſigniter verò loqvens pro Ab-

 gare-

Edmundo Caſtello, Seldeno, Ludolpho apud *Tentzel. in exercit ſelect. part. I. p.* 273. (257) teſte *Oleario in Itinerar. Perſic. libr. 3. p.* 276. ubi: Ephrem Sirin iſt Ephraëm Syrus, welcher / wie ſie (Ruteni ſeu Moſcovitæ) ſagen / ein Buch mit güldenen Buchſtaben geſchrieben von einen Engel ſoll bekommen haben / welches niemand als Er hätte auffthun können / darauf Er bald mit einen treflichen Geiſt zu reden und zu ſchreiben ſich hätte vernehmen laſſen. (258) *de ſcript. Eccleſ. ſec. 4 pag.* 131. (259) *loc. cit.* (260) *apud Caveum loc. cit. & Rivet Crit. pag.* 336. (261) *Cod.* 196. (262) *hiſt. lit. loc cit.* (263) *ſec. 4 pag* 546. (264) Exercit. *ſelect. loc. cit.* (265) *libr. cit. pag.* 277. (266) *Itiner. Perſic. libr. 3. cap. 25. p.* 291. Der Pope oder Prieſter lieſet etliche gewiſſe Capitel auß der Bibel/ inſonderlich etliche Pſalmen Davids/ daß Evangelium/ bisweilen eine homilia aus dem Chryſoſtomo, Item das Symbolum Athanaſii, & paulò poſt: Sie thun keine Predigten und Außlegunge über die Bibliſchen

garena hiſtoria hic Ephremus introducitur, qvi in teſtamento Edeſſenos ſic prolixè alloqvitur: *Benedicta veſtra ſit civitas, in qva habitatis, ipſa enim ſapientum eſt civitas, & mater Edeſſa, qvæ qvidem etiam palam & manifeſtè ex ore ipſius Chriſti benedicta eſt per ſuos diſcipulos, noſtros verò Apoſtolos; nam qvando Rex Abgarus, qvi hanc civitatem extruxit, rogabat, exciperet eum, qvi peregrinus in terris apparuerat, Salvatorem, inqvam, univerſorum & Dominum noſtrum, dicebat: Omnia audivi, qvæ a te facta ſunt, & qvæcunq; a reprobis & aſpernantibus Judæis paſſus es, habeo enim mihi civitatem hanc exiguam, qvæ tibi & mihi ſufficiet. Cujus etiam fidem admiratus Dominus, mittens eò per nuntios perpetuò civitati illi benedixit firmans ejus fundamenta.* Numqvid verò ex hoc ligno Mercurius & ſolidum errori propugnaculum exſculpitur? Hìc Rhodus, hìc ſaltus erit! Crediſſe faciliùs Ephremum Edeſſenæ civitatis annalibus & ſucceſſu temporis adoleſcenti fabulæ non temerè opinatur *Nat. Alexander* (267), nec infenſos ſibi credit beati Antiſtitis manes utpote iisdem, qvibus Euſebius, erroribus obnoxii. Meminiſſe Abgarenæ eqvidem ſcriptionis, benedictionis cujusdam Dominicæ civitati impertitæ, (qvæ fortè mollior cenſura non proſcriberet,) ſed non reſponſoriæ Servatoris epiſtolæ, cuilibet legenti patebit. Sed mittimus leviora, qvæ ſaltem in comparatione graviorum jam criſis ſeponit, & ad exhibendas fraudulentæ vel ſuppoſitionis vel depravationis notas accingimur. Fictitium audit *Riveto* (268)

Coco

Texte / ſondern laſſen ſich an den bloſſen Text leſen/ und auß höchſte an des jetzerwenten Kirchen-Lehrers homilien begnügen. (267) *ſec. I. Diſſ. 3. pag.* 271. (268) *Crit. ſacr. pag.* 340.

Coco (269) *Tentzelio* (270) atq; Ephremo ſuppoſitum hoc teſtamentum, utut in MSto Syriaco ἀνεκδότῳ, cui titulus *Gazophylacium*, in *Teſtamento* ſuo Ephremus diſcipulis preces commendaſſe perhibeatur, ex *Hottingero* (271) obſervante *Diecmanno*, (272) unde dubitatio eidem & *Reiskio* (273) naſcitur ſaltem, num teſtamentum aliqvod Syriaca dialecto ſeu lingvâ ſibi vernaculâ conſcripſerit unqvam Ephremus, de νοθείᾳ iſtius, qvod hodienum circumfertur, in qvo tantopere laudatum Hieronymo nusqvam comparet acumen ſublimis ingenii, vel dignum aliqvid, qvod poſt ſcripturarum lectionem in Eccleſiis recitaretur, parum dubitantibus. Etenim neſciiſſe cum ignariſſimis Græcorum lingvam Ephremum præter loqventem ita *Theodoretum*: (274) *Utebatur lingva Syriaca, qvâ radios gratiæ ſpiritualis explicabat*, παιδείας ἐ γεγευμένος ἑλληνικῆς, confirmat congreſſus hiſtoria inter Ephremum & Baſilium (275) per interpretem habiti, vel ipſo concedente *Baronio* (276) neutiqvam verò *Sixto Senenſi* (277), *Voſſio Tungrenſi* (278), *Bollando* (279), beneficio & precibus Baſilii miraculoſè impertitam fuiſſe Ephremo hanc gratiam, ut græcè ſcriberet, & loqveretur, absq; ullo antiqvitatis teſtimonio aſſerentibus. Hinc, ut veriſſimè ex Hieronymo *Cornelius a lapide* (280) *non peregrinâ & incognitâ auctori lingvâ, puta græcâ, ſed Syriacâ, utpote patriâ prodiere initio Ephremi ſcripta*, qvæ mox admirata Græcia, teſte præter *Hieronymum* (281)

 Sozo-

(269) *Cenſ. Script. Vet. pag.* 239. (270) *libr. laud. part.* 1. *p.* 282. (271) *in Topograph. Eccleſ. Oriental. p.* 138. (272) *Exercit. de purgator. contra Allatium* (273) *De Imagin. p.* 32. (274) *libr.* 4. *hiſt. Eccl. cap.* 29. (275) *ap. Baron. ad ann.* 370. §. 56. (276) *ibid.* (277) *Biblioth. libr.* 4. *cap.* 8. (278) *in ſchol. ad* Ephrem. (279) *loc. cit.* (280) *prolegom. in Eccleſiaſt. cap.* 3. (281) *loc. cit.*

Sozomeno (282) in ſuum ſermonem transferenda curavit. Cœterùm, nolentibus jam Græcis ampliùs Syrorum auſcultare ſermonem, ex qvo græcè loqventem verſionum beneficio utcunq; poterant audire, *periere Syriaca Ephremi ſcripta*, (ex *Huetio* (283) monente *Tentzelio* (284)) *poſtqvam de Syro ipſe Græcus factus eſt*, vel diſperſa potius ceu membra Hippoliti literato orbi & luci publicæ injuriâ temporum ſubducta luctantur cum blattis & tineis latitantia in bibliothecis diverſis, prout de Lactantii Ptolomæi *Joann. Alb. Widmanſtadius*, de Bavarica *Andr. Maſius*, de Venetiana *Poſſevinus*, de Vaticana *Cardinal. Bona*, *Kircherus*, de montana Libani *Cornelius a lapide*, de Syrorum alia *Ebedieſu*, de Lugduno-Batava *Spizelius*, de Boidleana *Caveus* teſtatur, ſingula adducente & fuſius perſeqvente *Tentzelio* (285). Sed non mitius aliqvamdiu græcis, qvibus dolenda τῶ ἀπογράφων Syriacorum jactura utcunq; reſarcita videri poterat, incubuit fatum, nec felicior peregrinis cothurnis inceſſit profectus è Syria venerandus Ephrem, qvippe qvi tunc fraudibus fortè & injuriis inſidiatorum maximè opportunus viſus, poſtqvam ad blandos ſubleſtæ fidei hoſpites diverterat, carcere exceptus non hoſpitio conſenuit infelix currentibus ſeculis in Pontificiorum cellulis & monachorum cryptis, indigna paſſus interea, &, qvò nihil dirius, fœdè laceratus ungvibus, & credebatur omnino extinctus ad ultimum, neſciente literato orbe acerba *Doctoris ſui* fata, & jam parante exeqvias. Libet nonnulla jam ex laud. *Tentz.* (286) tranſcribere, & immorari cum venia aliqvantulum inchoatæ allegoriæ metonymicæ, qvam ita continuat *Ambroſius Camaldulenſis* : *Peregrinum*,

(282) *libr. 3. hiſt. Eccl. cap.* 16. (283) *de Claris Interpret. p.* 210. (284) *pag.* 278. (285) *pag.* 288. *ſeqv.* (286) *pag.* 280.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

num, inqvit, *è Syria ad nos profectum offendi ætate longævum, ſtaturâ procerum, ſed jam ſenio incurvum, qvem, poſitâ pauliſper verecundiâ, acceſſi propius, ſenemq́ officioſè ſalutavi, a qvo viciſſim blandè reſalutatus inter ſalutationum verba ſolennia animadverti græcæ loqvutionis gnarum, ac rogavi, ut cellulam meam inviſeret, meoq́ aliqvamdiu frueretur hoſpitio, ſed, cum perdifficile id viderem, cum eſſet penitus noſtri ſermonis ignarus, induxi placidiſſimum ſenem, ut latinè qvoq́ loqvi diſceret, nec abnuit ſenior ſanctus; ſed, me docente, ita paucis diebus lingvam noſtram conſecutus eſt, ut, meo judicio, latinè melius loqvatur, qvàm græcè,* qvo ſchemate non aliud auctor, qvam repertarum a ſe eximproviſo Ephremi lucubrationum & è græco in latinum ſermonem translatarum, (injurias tamen, qvibus ab hoſpitibus ſuis & ab ipſo parùm forſan verecundo affectus eſt, alto premens conſilio,) hiſtoriam repræſentat. Hoc ergò ſubveniente Ambroſio Camaldulenſi monacho (qvis enim niſi monachus parturientibus tam nobile fœtus monachorum cryptis obſtetricaretur?) excuſis Argentorati ann. 1509 & Coloniæ 1547 ſub nomine ejus ſermonibus non paucis è græco in latinum converſis, qvaſi natus denuò videbatur Effremus protractus è latebris, & prodeuntem in publicum latiali habitu ſeculum vidit XV, ſed (o infandum facinus!) Deiphobi adinſtar Priamidis (287)

laniatum corpore toto,
lacerum crudeliter ora,
Ora manusq́ ambas, populataq́ tempora raptis
Auribus, & truncas inhoneſto vulnere nares.

Sed, poſtqvam Camaldulenſis veſtigia ſeqvutus *Voſſius* *Tun-*

(287) *Æneid. libr. 6.*

Tungrenſis auſpiciis & juſſu *Gregorii XIII.* conqviſitas undiq; Ephremi lucubrationes græcè hìc & illic extantes primùm latinitate ac luce deinde Anno 1589 & 1593 Romæ donavit, editas poſtea Coloniæ 1603, & in tres tomos diviſas, vix agnovit literatus orbis

pavitantem, & dira tegentem
Supplicia hunc notis compellans vocibus ultro:
(Deiphobe armipotens) *genus alto a ſangvine Divûm,*
Qvis tam crudeles optavit ſumere poenas?
Cui tantùm de te licuit?

adeo in innoxium & nil tale merentem ungvis petulans, *correctoriæ* papicolarum manus veriùs *corruptoriæ* in illa graſſandi licentia ſævierant. Etenim præter liberiorem iſtum vertendi modum ac planè fraudulentum, in qvem invehitur ſuo ævo poſt *Hieronymum Ruffinus*, noſtroq; *Huetius* (288) qvo uſos fuiſſe eos, qvi primò græcam operum Ephremi verſionem ac deinceps latinam adornarunt, vix ulli eſt dubium, duriſſima fuiſſe, ſi qvorum unqvam, latitantium in theſauris Pontificiis Ephremi lucubrationum fata, & non modicè eas, paucisq; in locis (qvid enim non auderent in tenebris, qvi in aprico & meridiana teſtium luce non cobibent manus veteratores Pontificii merciumq; malarum inſtitores? (289)) depravatas eſſe, pluribus contra *Lebbeum* (290) *Allatium* (291) *Alexandrum* (292) *Dupinum*

(288) *de Claris Interpretib.* (289) teſtes oculatos audaciæ Pontificiæ in depravandis Veterum ſcriptis *Junium*, *Kidemontium*, *Boxhornium* adducit *Jacob. Laurent. in Reverent. Eccleſ. Rom. erga Patres* § 2. *Danhaver. in Dramat. p.* 249. (290) *in Diſſert. de Script. Eccleſ.* (291) *de purgat. cap.* 8. (292) *ſec.* 4. *p.* 593.

num (293) declarant *Dorſcheus* (294) *Hulſemannus* (295) *Bebelius* (296) *Tentzelius* (297) *Cocus* (298) *Rivetus* (299) *Albertinus* (300) & manifeſtè papismum ſpirantibus ſententiis a genio & puritate Ephræmi alieniſſimis, ipſiq; , ne qvis dubitet, monſtrante *Riveto* (301), confirmant editores *Camaldulenſis* & *Voſſius*, utpote ſibi ipſi non rarò contrarii. Sed, ut ad oleas & è diverticulo redeamus in viam, ſi planè fictitium non dicas laudatum antagoniſtis noſtris Ephremi teſtamentum, vel alius cujusdam Ephremi λείψανον per ignorantiam Criticorum, ut appoſitè monet *Dorſcheus* (302), plures ſæpe *Ignatios*, *Athanaſios*, *Gregorios* confundentium, huic noſtro adſcriptum, tunc vix in aliud ullum Ephremi operum impudentiùs ſæviiſſe inſulſam ac ſtolidam depravandi libidinem nos tutò aſſerimus. Argumentum ſuppeditat vel ipſa *Henſchenii* & *Bollandi* (303) obſervatio, qvi πέμψας δι' ἀγγέλων αἰωνίων εὐλόγησε τὴν πόλιν legerunt in græco codice, ſecùs qvam in allegato teſtamenti loco latinè extat, qvaſi Chriſtus per æternos nuntios civitati Edeſſæ benedixiſſet, qvæ ſi vel maximè ſic corrigas cum *Ittigio* (304) δι' ἀγγέλου Ἀνανία, nec dum cum latina verſione & minus fortè cum ἀντιγράφω Syriaco hic locus conveniet. Digniſſima notatu eſt hæc Ephremi in teſtamento gloriatio: *Non in tota vita mea adverſus Dominum contumelioſus extiti, nec ſermo ſtultus e labiis meis egreſſus eſt, neminem in tota vita mea maledictis oneravi, nec cum*

(293) *Biblioth. nov. tom.* 2. *pag.* 251. *ſeqv.* (294) in Religions-Schrupel abgewelkt *pag.* 146. *ſeqv.* (295) *in patrolog.* (296) *in antiqv. Eccl. ſec.* 4. (297) *loc. cit.* (298) *in Cenſ.* Patr. *pag.* 239 (299) *libr.* 3. *c.* 21. (300) *de Euchariſt. p.* 449. (301) *loc. cit.* (302) *libr. cit. p.* 150. (303) *in Actis Sanctor. tom. I. p.* 63. (304) *in Append. Diſſert. de hæreſ. pag.* 101.

ullo planè Chriſtiano homine contentioſum me præbui, aſt aliam omnino cantilenam canens Ephremus, *ſe occidiſſe qvondam juvencam pauperis ferentem uterum, & pauperem illum per ſummam injuriam contumeliis oneraſſe* in confeſſione ac ſui ipſius reprehenſione (305) lacrimabundus fatetur. Decreverat in propria perſona loqvi, & loqvitur etiam ſic incipiens Ephremus: *Ego Ephrem morior, notum igitur vobis ſit omnibus, O Viri Edeſſeni, teſtamentum enim vobis relinqvo;* at oblitus ſui circa medium, obſervante *Coco* (306) in aliam perſonam abit ſic de ſe ipſo loqvi pergens: *Cum adhuc ea ipſa loqveretur, vir ex adſtantibus &c.* (qvæ alitertamen haberi apud Voſſium ɔ: *Me adhuc loqvente*, non eſt inficiandum,) idemq; in fine patitur memoriæ deliqvium: *Dum hæc cum lacrymis præciperet vir beatus*, vel ipſo in ſcholiis obſtupeſcente *Voſſio*, & qvid reſpondeat aliud, qvàm nonnulla a diſcipulis Ephremi poſt obitum ipſius adjecta eſſe, neſciente. Qvibus ita operoſè ſatis prolatis in medium, cum ſatisfactum ſperemus ex Ephremi teſtamento petitæ objectioni, ſatisfacient jam ſuo demum aliorumq; deſiderio adverſarii, ſi protractum è latebris ſuis γνήσιον Ephremi teſtamentum Syriacum reſtituerint orbi, & ex eo qvid ſolidi pro Abgarena hiſtoria exſculpſerint.

§. V. Evocatur ex alio jam orbe & remotis Africæ plagis, in qvas abiiſſe creditur ante duodecim cum dimidio ſecula & qvina luſtra, ſuſcepto legationis munere, *Darius Comes*, ut qvid fando deamœbeis his literis accepit, exponat, & uti ſaluberrimas ineundæ pacis & concordiæ rationes

(305) *Tom. 3. edit. Voſſ. pag.* 599. (306) *Cenſur: Patr. p.* 240.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

nes ex ipſo Hipponenſi Epiſcopo (307) didicerat, exhibeat jam artis ingenioſæ ſpecimen, ſuoq; teſtimonio hanc litem componat. Nec ſegnius ille, ſepoſitis gravioribus, qvæ incumbunt, negotiis, qvàm compellatur, comparet, &, raptis ocyus codicillis, qvos olim ad venerabilem Magiſtrum ſuum Auguſtinum transmiſerat, (308) qvicqvid eſt omne illud, qvod de ea re unqvam auribus accepit, ex iisdem ſic prolixè recenſet. *Fertur Satrapæ ſeu Regis potius cujusdam epiſtola Deum Dominum Chriſtum deprecantis, cum intra Judææ regiones adhuc verſaretur, & nec dum in cœlum ſuum remeaſſet, qvoniam is ad eum ire & pergere per ægritudinem præpediretur, & ſanari ſe aliter poſſe non crederet, ad ſe, ſi dignaretur, mundi ſalus ac medicina decurreret! Et ne tantæ majeſtati, qvam ignarus Rex providâ, ſed non perfecta mente conceperat, injuria fieri videretur, laudaſſe ſuam inſuper civitatem dicitur, ut pulcritudine urbis ac Regis hoſpitio Deus illectus preces ſupplicis non dedignaretur. Adfuit Deus Regi, & ſanatus eſt, amplificatoq́ petitionis munere, per epiſtolam non modò ſalutem ut ſupplici, ſed etiam ſecuritatem ut regi transmiſit, juſſit inſuper ipſius urbem perpetuò eſſe ab hoſtibus ac ſemper immunem.* Verùm qvàm ſint hæc ἀπροσδιόνυσα, Euſebio cœterisq; literarum ſtatoribus antiqvis contraria præced. cap. §. VII. declaratum eſt. Inſurgunt contra hanc ipſam Darii Comitis ad Auguſtinum epiſtolam cum *Strauchio* (309) *Reiſkius* (310), ac tripudianti in ea *Montacutio* (311)

(307) nimirum ex epiſtola Auguſtini ad ſe in Africam miſſa de pace ineunda, qvæ eſt 229na ordine in editione Pariſienſi per Benedictinos procurata. (308) in eadem oper. Auguſt. editione ordine 230. (309) *in amœnitat. Jur. Canon. eclog. 6. c. 12.* (310) *de Imag. p. 32.*

(311) ſuccenſens *Rivetus* (312) non relictas eſſe plures 222 ab Auguſtino epiſtolas, ignorari cœteras omnesq; alias, & hanc ut 263 ineptè allegari. Sed compeſcuit hos motus cenſura *Ittigii* (313) ad ſupplementum Vignierianum, ad recentiores operum Auguſtini editiones, puta Antverpienſem & noviſſimam Pariſienſem per Benedictinos procuratam provocantis; &, ne qvis temere ſuppoſititiam opinetur, & iis, qvas inter genuinas irrepſiſſe concedit *Bellarminus* (314), annumerandam, laudati inſuper *Ittigii* (315) *Brochmanni* (316) Clariſſimiq; *Dupini* (317) *Cavéi* (318) & *N. Alexandri* (319) judicio cautum eſt. Sed hi dum omnes, & ſi qvi plures ſint, controverſiæ judices ex fama ſaltem loqvutum eſſe Darium non certò ſibi cognita, ſed incerta, & vulgi mendacis jactata vocibus, vel concedunt, vel coguntur concedere, qvàm exigui ſit momenti prolixum ipſius teſtimonium nemo non videt; qvid enim de commercio hoc literario perſvaſurus eſt aliis, qvi nec ſibi ipſi aliqvid, nec, cui ſcripſit, Auguſtino perſvaſit, nil planè ſcripſiſſe Servatorem, additis inſuper rationibus, conſtanter aſſerenti (320)?

§. VI. Sed Rhetorem nunc ordo loqvuturum introducit, Sophiſtam eundem ac deſcendentem è Curia Conſtantinopolitana Senatorem, inclyti qvondam Ducis Beliſarii Conſiliarium, qvem ſtupuit Africa ſvadentem concordiam, & miſſum in Siciliam Syracuſæ miratæ ſunt. *Procopius* ille eſt, gente Palæſtinus, domo Cæſarienſis, ſed religione (proh

(311) *loc. cit.* (312) *Crit. libr. I. cap.* 1. (313) *loc. cit.* (314) *de Script. Eccl. in Auguſt.* (315) *loc. cit* (316) *in Specim. Script. Eccl. in Auguſt.* (315) *loc. cit.* (316) *in Specim. Script. Eccleſ. ſec.* 1. *ſect.* 2. (317) *part.* 3. *biblioth. nov. p.* 397. (318) *hiſt. liter. pag.* 2. & 170. (319) *loc. cit.* (320) *l. I, de Conſ. Evang. c.* 7.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

(proh dolor) ſemipaganus, poſt *Eichelium* (321) docente *Caveo* (322) & in gratiam ſaltem Imperatoris ſui Chriſtianus; ſub cujus lacinia ſuccedit *Evagrius*, utpote qvi ſua, qvæ recitet, (323) ex *Procopio* (324) mutuatus eſt, &, demandatis feliciſſimo Oratori ſuis partibus, mutus adeſt teſtis, & otium lingvæ balbutienti pollicetur. Orationis, qvam parturit Procop., hæc ſumma erit, qvòd podagrâ afflictus ad Chriſtum confugerit, miſſisq; codicillis, non citius Abgarus implorarit auxilium, qvàm ſanitatem per literas ſperare ſit juſſus. Sed teſtimonia jam producat, qvi teſtimonio eget, per ſe non ἀξιόπιςος, Teſtis erit Procopio vel rumor vel Euſebius, ſed neutro ſubveniente, inglorius remeabit.

§. VII. Ad Iconopromachos jam venimus, qvi, ne amittant imaginem, (Chriſti nimirum transmiſſam ad Abgarum) propugnant epiſtolam, pugnantesq; pro aris Iconolatricis & Imaginis Deæ focis falſiſſima falſis & fabulas mendaciis inſulſè demonſtrant. Hos tu conatu triarios, virtute calones, teſtes verò appellaveris, qvales apud inferos olim vidit Æneas (325) milites, qvos multa conatos ſed exiguam tollentes vocem

incœptus clamor fruſtratur hiantes.

Produxerunt hos homines τερατολογίας καὶ ἀγνοίας, *portentiloqviorum & ignorantiæ* ſecula (326), *qvibus inundabat in Eccleſiam* (verba ſunt Ciceſtrenſis Epiſcopi (327)) *miraculorum & mirabiliorum Oceanus, qvæ per omnes omnino*

angi-

(321) *præfat. in Procopii anecdota num.* 17 *ſeqv.* (322) *libr. cit. pag.* 289. (323) *ex libr.* 4. *hiſt. Eccl. cap.* 27. (324) *libr.* 2. *de bello Perſ. cap.* 12. (325) *apud Virgil. Æneid. libr.* 6. (326) *ſeptimum nempe cum duobus vel tribus ſeqventibus hoc titulo inſignitum apud Deg. Whear in relect. p.* 235.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

angiportus, noſocomia, cœmiteria, xenodochia, per templorum tholos, cryptas, ſphæriſteria edebantur, qvibus, decuſſo apice Romani imperii per horrendas barbararum gentium excurſiones, politioris literaturæ ruebat cognitio, &, emarceſcente ingeniorum ac literarum cultu, ſtupenda barbaries, immanis veri ignorantia, amor fabularum incredibilis altè ſe animis mortalium infuderat, & in rariſſimis ſcripturientium plagulis, docente *Caſaubono* (327), *Sanctorum elogia, cultus imaginum, nugarum miraculorumq́ſeries utramq́paginam conficiebant*, ut non mireris tunc nactam patronos fabulam, &, qvibus incederet, cothurnos, cum non impunè modò fingendi qvælibet licentia graſſabatur, ſed & hederæ imp udentiſſimo cuivis ſuſpendebantur. Sunt verò egregii hi literarum vindices *Gregorius II.* Papa. Rom. (328) florens circa annum 715, vindicatis cultui devoto imaginibus, conculcatis Imperatoris ſtatuis, vibrato in Iconoclaſtas ipſumq́; Imperatorem fulmine memorabilis (329). *Damaſcenus* c. a. 730. (330) parum venerabilis Venerabilis Bedæ æqvalis, *levis auctor Bellarmino* (331), *futilis* ab ipſo *Baronio* (332) *vanus & mendaciorum pleniſſimus* pronunciatus. *Synodus II. Nicœna* ſeu Oecumenicum VII. Pontificiis Concilium c. a. 787, qvod multa apocrypha temere laudaſſe aſſerit *N. Alexander* (333), (& qvid gravius expectares a Pontificio?) ſed elevatum eſſe non ita multò poſt & conculcatum a Concilio Francofordienſi ſupra cap. II. §. III. declaratum eſt. *Hadrianus*

(327) *in proleg. ad Exercit. Baron.* (328) *in* Ep*iſt. ad Leon. Iſaurum.* (329) *ap. Cav. ſec. Eiconoc. p.* 337. (330) *l. 4. fid. Orthod. cap.* 17. (331) *l.* 1. *de purg. c.* 8. (332) *apud Gerbard. in Patrol. pag.* 503. (333) *ſec. I. part.* 1. *pag. cit.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

anus I. Papa Rom. (334) circa id: temp., pars magna ejusdem conciliabuli & defenſor infeliciſſimus. *Theodorus Studites monachus* (335) c. a. 820 inepti Encomiaſtis Naucratii monachi & diſcipuli ſui ſupra humanam ſortem elatus encomiis, *Vir admirandus Bellarmini* judicio, (336) ſed *bipedum impudentiſſimus* cenſori *Caveo* (337) *petulantiæ, dirarum & contumaciæ plenus, qvi incredibili erga imaginum cultum zelo abreptus in omnes Iconomachos & ipſos etiam Imperatores ad ravim usq; debacchatus eſt. Simeon Metaphraſtes* diverſis temporibus ab initio ſeculi 3 ad 14 finem mirè repoſitus, (338) nunc antiqvior ſe ipſo nonnullis ſeculis, nunc recentior, ad octavum tamen & ſeqventis initium referendus, eruditus inter rudes, & notabilis ætatis ſuæ ſcriptor, ut ſtrabo inter cœcos, qvi, judice *Bellarmino* (339) *non ut geſtæ ſunt res, ſed ut geri potuerunt*, perſcripſit, & *vanitatis fabularumq; ſectator Croqvetio* (340) pauca ex antiqvis Patribus, obſervante *Baron.* (341) *multa* verò *cerebri ſui commenta orbi credenda obtruſit. Conſtantinus Porphyrogenneta* Imperator (342) c. a. 911 ſeptennis evectus ad Imperium, cui utrùm plus literæ ab exilio revocatæ & conqviſiti undiq; literati, an imagines debent in ſolio Deorum collocatæ, incertum eſt. Cæterùm qvid umbræ dabunt niſi noctem? Et qvid ætas immerſa tenebris, qvæ

tenebras amat ipſa ſuas, lucemq; peroſa eſt,

luci reſtituet, & in aprico ponet?

§. VIII.

(334) *in epiſt. ad Carol. magn. pro Synod. Nic. II.* (335) *in epiſt. ad Paſchalem. Pap.* (336) *Gerh. Patrol pag.* 510. (337) *libr. cit. pag.* 359. (338) *vid. Cav. ſec. obſcuro pag.* 402. (339) *de Script. Eccleſ. p.* 150. (340) *Cathech.* 215. (341) *ap. Gerh. in patr. p.* 518. (342) *in narratione de Edeſſen. Chriſti imag.*

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

§. VIII. Reſtant examinandi ſeqvioris adhuc ætatis, ſed non ſexus, pro virili utpote allaborantes Duumviri, *Cedrenus* (343) & *Nicephorus Calliſtus*, (344) qvi nil antiqvius habent commercii iſtius literarii fide, nil verius aſſutis aliis eidem fabulis, ſed *non cunctando reſtituunt rem*. Infeliciſſimus hiſtoriæ veteris compilator *Cedrenus*, qvi Euſebianam narrationē ſub alia prorſus forma, adjectis ex proprio penu de *ſigillo Chriſti*, *imagine* &c. ſomniis, repræſentat, ut ſuſpecta magìs ſint omnia, qvàm vera, effecit; & manifeſtè falſarius *Nicephorus Calliſtus* ad publicum qvoddam, ſed nunqvam ſibi viſum Edeſſenæ civitatis γραμματοφυλακέιον, qvæ ex præceptore ſuo Damaſceno ſec. VIII. Iconolatra deſumpſit, audacter referens, Euſebio oppoſita, veritati contraria, auctore ſuo digniſſima, habeat ſibi ſcripturam deperditam, & habeat gemmam, qvam ſpecioſo obtentu hiſtoricæ ſuæ rapſodiæ inſeruit; at nobis gemma erit & corona, nobis decus & cimelium, nobis robur & præſidium, *Scriptura in fronte* (345) *Scriptura in corde* (346) *Scriptura in manu* (347) *myſtica*, *animata*, *defenſiva* (148) qvam tribuit Salvatori ſcriptura fidelior, & neſciet edax abolere vetuſtas. Glorietur Edeſſa de transmiſſa epiſtola, & jactitet virtutem, qvam nunqvam experta eſt! hâc *pellat hæreticos*, & mox idola recipiat! hâc *hoſtibus inſultet*, & mox ſuccumbat præliantibus! hâc *famam æternet*, & mox ruderibus circumſcribat! At diteſcit Eccleſia nobiliori *epiſtola* (349), victisq; virtute ejus, qvos Orcus habet & Orbis, adverſariis, æternùm triumphet.

---

(343) *loc. ſæp. cit.* (344) *loc. cit.* (345) Ezech. 9. v. 4. *Apoc.* 7. v. 3. & 14. v. 1. (346) *Jerem.* 31. v. 33. 2 *Cor.* 3. v. 3. (347) *Eſa.* 49. v. 16. & *Joh.* 10. 28. (348) vid. *Affelmanni Syntagm. part.* 1. *p.* 45. (349) Scripturâ ſacrâ, qvam per librum ſeu epiſtolam Dei ad genus humanum definit *Joann. Pappus in Synopſ. bibl. pag.* 3.

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686

Early European Books, Copyright © 2012 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of The Royal Library, Copenhagen.
1,-371 4° 1686